

Marcusi
Zezu Cristuhu wasu'uwē na
Marcusi te te āma ūrob'ui'érézé
Ūbaihâ wasu'uzé

Ā ūbaihâ na rob'ui'éré'wa nhisi hā Zuwā Marcusi na, ūsisi hā. Zezusih i zazei'wa, ta hā. Tane nherē, 12 na ūhāiba norī siré 're morī ò di, Zezusih te te sima ūpisutu norī siré hā.

Marcusi hā tinhimi'ui'éré na hā te te rowasu'u za'êtē ò di, Zezusih i nhimirowasu'u mono zém na hā. Te te 're ūda'apawapto mono zém na si ma tō rowasu'u za'êtē. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusih hā ūsimizawi pese na dama romhuri'wa na hā. Marcusi 10.45 āma hā ma tō āne na wama waihu'u za'ra. Zezusih hā ūmreme pire na ma tō duré Marcusi hā wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ūrowahutu mono na hā, duré wa'uburé te te dama 're ūanhamra mono na zama, duré dawasédé hā te te dama 're ūapari mono na zama. Ā ūbaihâ na ma tō Zezusih hā dama 're siwasu'u, tidâ'âzéb zarina dawasétē hawi, za te te 're ūda'awaibui mono na hā.

Zuwā Batitaha wasu'u
Mateusi 3.1-12; Rucasi 3.1-20; Zuwā 1.19-28

1-3 Āhāna ūsana'rata hawi, wa za aimā rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwē na, 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra wasu'u na. Romhā ré, ma tō āma rob'ui'éré siro, Iza'iza hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Duréihā 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, ti'ra ma, te te ūwaihu'uzém na ma tō āma rob'ui'éré, āne:

“Wa hā wa za satō ūzadawa wasu'u'wa hā, aiwana,
te te asō ropese mono da. Āne te za te te
dama 're rob'mahârâ, mreme 'rāihâ sina,
a'ubuni wi:

Ni'wa hā te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni
wi:

Bâdâdi hā asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Ūmana 'rāmi bâdâdi hā sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Āne ma tō Iza'iza hā ãma rob'ui'éré, romhâ ré.

⁴ Tawamhā Iza'iza te te dama ūrob'ui'éré zarina,
te oto Zuwā Batita hā â dawabzuri hā te te dama
're ab'manharī, a'ubuni wi. Āne te oto te te dama
're roti:

— Ma'āpē, aiwasétē wi aipizari za'ra wa'aba,
'Re ūhaimana u'âsi mono, marī 're ūmanharī wasétē
za'ra wa'aba mono zé hā te te aimai pari za'ra
wa'aba da. Tawamhā â dawabzuri hā wa za te
aimai 're 'manharī za'ra wa'wa. — Āne ma tō te te
dama 're roti, Zuwā Batita hā.

⁵ Da'ahâ uptabi na te ūtēme 're dasito, Zudeza
na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Zeruzarē na
'ri nho'ōmo nhisi hawib zama, te ūtēme 're dasito.
Tawamhā dasisō'a dawasétē na, 'Re ūhaimana u'âsi
mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, ma
tō â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī Zuwā
hā, Zodā pa na â nhisi ãma. ⁶ Zuwā hā awaru
ba'ōmore zéré 'manharī na te 're si'uza. Duré
romhâ 'manharī hâiwaré na te ãma 're si'usisi. 'Riti
na si, te 're sa. Ropīni na zama te duré 're sa. ⁷ Āne
te te oto dama 're rowasu'u:

— ūza'u si te za ūma ūpire uptabi hā wei wi. ūma
pire uptabi wa, ūpara'uza wasisizé, te tāma wasihu
waihu'u õ di za. ⁸ Wa hā wa tō â uptabi na si te
're aihâiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hā te
aimai 're ab'manharī aba mono wamhā. Tanei õ

di za oto. Īma īpire hā wei wisi wapsi, te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani na te te 're aihāiba ubu za'ra wa'wa, īré 're anomro u'āsi aba mono da. Wē uptabi di, īpē'ēzani hā. — Āne ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u.

*Zezusi hā â dawabzuri te te īmanharīzé wasu'u
Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22*

⁹ Tawamhā āne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tō Zezusi hā ītēme wi, Nazaré na 'ri wa'ōtō nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Nazaré hā. ītēme wisi wamhā, ma â dawabzuri hā Zezusihī ma 'manha, Zodā pa na â nhisi āma. ¹⁰ Tawamhā â hawi watobro wi, ma hāiwa hā aipo'o. Hāiwa hawi, ma we 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ītēme si'ra, utu'u ne. Ma tō sina 'madâ, Zezusi hā. ¹¹ Tawamhā hāiwa hawi, te we 'Re īhāimana u'āsi mono hā Zezusihī ma tinhā:

— A hā īra. īma asawi uptabi di. Aima īto za'ētē uptabi di. — Āne te we tāma tinhā, īmama hā.

*Wa'uburé hā Zezusi te te īwada'urizé wasu'u
Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13*

¹² Tawamhā Zezusi hā â dawabzuri te te 'manharī pari, te oto 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā satō, a'ubuni u sāmra da. Taha wa, te oto mo. ¹³ Tawamhā a'ubuni wi sāmra ré, bādā hā ahā na ma āma si'utōrī, 40 na. Tame sāmra ré, Satanasi hā te aré nasi wada'u, īsimiroti na te te saze da. A'ubuni āma abaze zahi hā te 're hāimana za'ra. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā hāiwa hawimhā, te we siwi 'madâ'ā pese.

*Zezusi hā romhuri na te te īsāna'ratazé wasu'u
Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11*

14 Tawamhã Zezusi hã te mo, Darireza na danihípti'a nho'õmo nhisi u. Zuwã Batita hã dazazéb 're, da te dasiwi sêrẽ pari, te Zezusi hã mo. Tawamhã rowasu'u wẽ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tãma ïsõmri na, te Zezusi hã te te dama 're rowasu'u oto. **15** Äne te tinhá:

— Ähãna bâdâ hã ma tô oto ïwa waptärä, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwẽ mono zéb da hã. Ma'äpê aiwasétê wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ïhâimana u'âsi mono niwî, ïwasu'uwẽ hã 're saze za'ra wa'aba mono da. — Äne ma tô te te dama 're rowasu'u, Zezusi hã.

16 Tawamhã â zaihâ u ma tô wi, Zezusi hã, Darireza na ïsõ'u nhisi u hã. Wisi wamhã, â zababa 're morï ré, ma tô tepe mrami na romhuri'wa norï hã sõpëtë zahuré. Ta norï hã Sima Pedru na ïsisi hã ïsisänawäi me, Ädéréhé me. Tepe zô, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré.

17 Tawamhã äne te Zezusi hã 'mahârâ zahuré:

— We ane wa'aba, ïsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aimâ ïsisanho wa'aba da, ïma 're ïda'awaibui wa'aba mono zém na da hã. — Äne ma tô tãma waihu'u zahuré.

18 Tawamhã õne haré ma tãma marême zahuré, abazipara ma. Zezusihî siré te oto tineb zahuré.

19 Tawamhã syry na sina pahâ wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norï hã Zuwâhã me. Ta norï hã Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinari hã te te ãma a'rã'õtõ zahuré apâ, uba're wa.

20 Tawamhã Zezusi te duré sô tihârâ zahuré, ïsiré neb zahuré da. Tawamhã õne haré timama hã ma rême zahuré, tãma ïromhuri'wa norï zama, uba're 're ïsi'ubumro norï hã, Zezusihî siré 're neb zahuré da oto.

*Zezusi hã aibâ ma, wa'uburé te te ūsāmrazé
wasu'u*

Rucasi 4.31-37

²¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Tawamhã sabadu na wa, ma awa'awi ãzé Zezusi hã, zudezu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tô romhuri zahârizém na hã. ²² 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei õ di, Zezusi te te dama ūrowahutu mono zé hã. Šimirowahutu pire na te dama rowahutu. Šimirowasu'u wê wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ²³ Tawamhã te te dama rowasu'u ré, ma we aibâ hã ãzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're ūmorĩ hã. Sébré wi, te sa'ëtë 'mahâ:

²⁴ — Zezusi, Nazaré nnihudu, e marĩ zô te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ūma aiwaihu'u pese di, 'Re ūhaimana u'âsi mono, we te te asatõrĩ na hã. Aiwe uptabi di, a hã. — Āne te 'mahâ.

²⁵ Tawamhã Zezusi te asa tâma tinhâ, wa'uburé ma:

— Tô'ã, we ūma nharĩ tõ. Mo oto aibâ hawi aiwatobro.

²⁶ Tawamhã sisa'u te sa'ëtë hâiba wasutu, wa'uburé hã. Tawamhã sadari sina, ma aibâ hawi watobro. ²⁷ Tawamhã ma ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Râwi te ãma dasima rowasu'u za'ra ni, āne:

— Õ hã, e niha. Wama ūsa'rese õ na, te wama rowahutu. Wa'uburé norĩ ma, te te rob'rui wamhã, ma tô wapari za'ra, ūmreme hã. — Āne te dasima ãma romnhoré za'ra ni.

²⁸ Taha wa, Zezusihî wasu'u hã ma tô waptu na ropé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 're, daro mono bâ.

Sima Pedruhu maprewa, Zezusi te te īpesezé wasu'u

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

²⁹ Taha pari, ma tō Zezusi norī hā rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norī nhorōwa u si'aba're da. Tisiséme me, Ādéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norī hā. Ta norī hā, Ti'adu norī me, Žuwā norī me, ma asisi 'ri para u, Zezusihī siré. ³⁰ Tame te Simahā maprewa hā hâzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhā sisisi wi, te Zezusihī ma 'mahârâ za'ra, hâzé na īnomro na. ³¹ Taha wa, te oto ītēme mo, īnomrozéb u. Tawamhā ma pa'â, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahâ. Tawamhā ma tō tāma api za'ra Zezusi norī ma, saihuri da.

Zezusi hā Darireza ãma te te 're īda'apawapto mono zém na rowasu'u

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

³² Tawamhā bâdâ sébrézéb u, ma tō ītēme tasi'âwisi za'ra ni, Zezusihī u, dahâzé mono bâ. Wa'uburé ré 're īdanomro mono norī zama, ma ītēme âwisi za'ra ni. ³³ Uburé 'ri ahâ 're, 're īdasi'ubumroi mono norī hā ma ītēme tasi'râ'ōtō ni, 'ri nho're uwaibaba. ³⁴ Tawamhā dahâzé mono bâ, ma da'apse, da'ahâ na. Duré timreme na ma wa'uburé norī hā dama anhamra, ahâ na. Wa'uburé norī hā ma tō waihu'u za'ra Zezusi hā, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, Zezusi ma tō wa'uburé norī hā sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tō da.

³⁵ Tawamhā robza'râ ré, ma wahudu Zezusi hā, 'ri nhiti morī da, a'ubuni u. Tame te a'â tihâiba, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, mreme da. ³⁶ Tawamhā Sima Pedru norī hā te Zezusihī zô sôpré ropâ, tisiré

norī me hā, te te siwi sōpētē da. ³⁷ Tawamhā te te siwi sōpētē wamhā, te tāma rowasu'u za'ra:

— Aihīni te asō tanhopré ni.

³⁸ Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— Oto wasi'aba'reí wa'aba, 'rāwi 'ri wa'ōtō 're, 're īdahāimana za'ra mono u, tamomo zama te īwasu'uwē na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo. — Āne ma Zezusi hā tāma siwaihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īdasi'ubumroi mono norī ma, īwasu'uwē hā te te dama 're wasu'u mono da, zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hā te te duré dama 're anhamra.

Aibā ū'wa're ré hā, Zezusi te te ū'pesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16

⁴⁰ Tawamhā aibā hā ma ītēme wi, ū'wa're ré hā. Hi'rātitō ma aime, Zezusihī papara, te te tāma nharī da, āne:

— Īma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hā. Taha wa, asima ūwē wamhā, te za ūpe.

— Āne te Zezusihī ma si'ru, te te pese da.

⁴¹ Tawamhā Zezusi hā āma pē'ēzé wa, ma tō tinhib'rada hā wahutu, te te āma upi da. Te te upi wamhā, āne te tāma tinhā:

— Tane tō. Wa tō ūsimā aiwē, te aipese da. Tāibā oto aihāzé hā. — Āne ma Zezusi hā tāma waihu'u asa.

⁴² Tawamhā awa'awi ma ū'wa're hā tāma apa. Ma tō tihāiba wē oto.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhā Zezusi hā ma tō siña sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tō da. Āne te tāma tinhā:

— ūwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ūwasu'u ū di za, te aipesezém na. Sasedoti u si te za aimo,

'Re ūhāimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wai u si, aihâiba wē zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, 'Re ūhāimana u'âsi mono ma, te za asõpru, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te âma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — Āne ma tō aibâ hā satō, Zezusi hā. ⁴⁵ Tazahā aibâ hā rowasu'u wē na ma tō âma ropé. Taha wa, sõ'awi 'ri ahâ u hā datẽme 're ne waihu'u mono õ di, Zezusi hā. Taha wa, a'ubuni wi te a'â 're hâimana, danhiti. Tame 're hâimana mono ré, te ïtẽme 're dasihutu, daro mono bâ, da te 're sabu za'ra mono da.

2

*Zezusi hā aibâ ïhi're te te ïpesezé wasu'u
Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26*

¹ Syry na âma ronomro parip si, ma Zezusi norí hā apâ aihuatu, Capana'u na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhā awa'awi ma ïwasu'u hā ropé, 'ri para âma oto ūhāimana na hā, Zezusi hā. ² Tawamhā da'ahâ na ma ïtẽme dasito. Da'ahâ na ïtẽme dasito mono wamhā, 'ri 're wa'wa âma hā da'masisi di, 'ridawa âma zama. ³ Tawamhā Zezusi hā rowasu'u wē na te te dama rowasu'u ré, aibâ norí hā ma tō ïhi're hā ïtẽme siwi ãwisi, ïsimiwaptâ wa. Aibâ norí hā maparane si'uiwa na ūhâiba za'ra hā. ⁴ Tazahā da'ahâ wamhā, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di, Zezusihi u hā. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tō siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhā ma tō âma siwi si'ra, ïsa'warizéb ré, ïhi're hā. ⁵ Aibâ norí hā ma tō Zezusi hā siwi âma umnhasi, ïsiwadi hā za te te ïpesezém na. Zezusi hā ma tō tiwi waihu'u za'ra, sina ïsimirosa'rata za'ra hā. Taha wa, te ïhi're ma tinha:

— Ÿsiwadi, aiwasédé hā 're Ÿ'ab'manharī wasétē mono zé hā, te ai'āma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. — Āne ma tō tāma waihu'u, Ÿhi'rē ma.

⁶ Tame aibâ norī hā te dame asimro, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā. ⁷ Ta norī hā te 'râwi sima āma rosa'rata za'ra, āne:

— E niha te aibâ ma tinha bété, õ hā, Ÿmorī'õ ma. 'Re Ÿhâimana u'âsi mono ma, wě õ di, aibâ ma, te te Ÿnharîzé hā. Dawasédé hā da te 're Ÿ'manharī wasétē za'ra mono zé hā, ni'wa hā te te dama 're apari waihu'u mono õ di. 'Re Ÿhâimana u'âsi mono ma si waihu'u pese di, dawasédé hā te te dama 're Ÿ'apari mono zé hā. — Āne te Zezusihi āma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norī hā.

⁸ Tawamhā 'râwi te te sima āma Ÿrosa'rata za'ra zém na, ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, te tāma nharī za'ra:

— E marī da, te āne Ÿ'āma Ÿrosa'rata za'ra wa'wa. ⁹ Wa hā dawasédé hā te dama 're Ÿ'apari waihu'u pese mono na, e niha te za Ÿwaihu'u za'ra wa'wa, sena na Ÿwaihu'u za'ra wa'aba da. Ÿhi'rē ma, wa tō tinha: "Aiwasédé hā 're Ÿ'ab'manharī wasétē mono zé hā, te ai'āma 're ab'madâ'â mono õ di za oto." Āne hā Ÿmreme si wamhā, aima pibu prā za'ra wa'aba di tō. A hā Ÿmorī'õ hā wahutu da, duré tiza'warizé hā te te sima âri da, oto morī da, te tāma nharī wapsi, te za Ÿwaihu'u za'ra wa'wa, Ÿwaihu'u pese na sena na Ÿwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto. ¹⁰ Ti'ai āma dasiré Ÿpodo hā Ÿma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're Ÿ'apari mono da hā, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono zadawa para. Āne na asiwi

ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi're ma tinhā,
wahutu da.

Tawamhā ĩhi're ma, te tinhā oto:

¹¹ — Ma'āpē, aiwahutu. Asa'warizé âri, asõrõwa u
aimorī da oto.

¹² Tawamhā awa'awi ma tō wahudu, aibâ hā.
Tiza'warizé, ma tō ti'â. Rob u, ma tō ĩré watobro,
danho'a. Taha wa, uburé, ma ãma tatob'uzu za'ra
ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, te duré ãma tawata
za'ra ni. Äne ma tō dasima rowasu'u za'ra ni:

— Äne hā niwa wa te ĩ'madâ'â za'ra õ. — Äne ma
tō dasima rowasu'u za'ra ni.

Réwihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³ Tawamhā Darireza ãma ĩsõ'u zapoto u, te
apâ mo Zezusi hā. Da'ahâ na ma tō ĩtême 're
danomro. Tawamhā dasihutu sidâpâsi te nasi
dama rowahutu, rowasu'u wē na. ¹⁴ Tawamhā
morī ré, ma tō aibâ tisâ, danhib'apito ma, dawi
rob'uiprazé ubumroi'wa hā, Réwi na ĩisisi hā,
Apezuhu 'ra hā. Tinhimiromhurizéb ãma te
nhamra, rob'uiprazé te te dawi 're ĩ'a'ubumroi
mono zéb ãma. Tawamhā Zezusi hā te 'mahâ:

— We aiwahutu, ĩsiré 're aimorī da oto. — Äne
te 'mahâ. Tawamhā awa'awi ma wahudu Réwi
hā, ĩsiré oto 're morī da. ¹⁵ Tawamhā syry na
ãma ronomro wamhā, Zezusi hā te tisa, Réwihi
nhorõwa ãma. Ĩsiré 're ĩnomro mono norī zama, te
ĩsiré tisaihu. Da'ahâ na duré ĩsarina ẽdasí'aba'ré hā
te duré ĩsiré tasaihuri ni. Ta norī hā rob'uiprazé
ubumroi'wa, duré parisezu norī nhimiroti zarina
're ĩhâimana za'ra mono õ. ¹⁶ Tawamhā ta norī me
sai ma, sãmra ré, ma tō Zezusi hā 'madâ'â za'ra,
dama rowahutu'wa norī hā, parisezu norī hā. Ta

norī hā Zezusihi siré 're īnomro mono norī ma, te nharī za'ra:

— E niha bâ, te bétē rob'uiprazé ubumroi'wa norī siré tisa, dawasétē na 're īdahâimana za'ra mono norī siré zama.

¹⁷ Tawamhā Zezusi hā ãne te te sina wapari za'ra wamhā, ma tō tāma nharī za'ra, ãne:

— Hâzé ãna 're īnomro mono norī zô, dawede'wa hā 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. īhâzé ré norī zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hā. Dawē na 're īdanomro mono norī zô, īsitēme 're īhârâ mono da, we īmorî õ di. Dawasétē na 're īdanomro mono norī zô si, 're īhârâ mono da, wa wei mo. — Æne ma tō dawede'wa na tāma siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

*Bâtâ na dasai ãna, īdahâimana za'ra zé wasu'u
Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39*

¹⁸ Tawamhā Zuwā Batitaha siré 're īnomro mono norī hā, duré parisezu norī hā, ã bâtâ na te saihuri ãna tihâimana za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. Taha wa, ni'wam norī hā te Zezusihi ma, nharī za'ra:

— Zuwâhâ siré 're īnomro mono norī hā, duré parisezu norī hā, ã bâtâ na saihuri ãna te tihâimana za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. E marî wa, asiré 're īnomro mono norī hā, saihuri ãna ã bâtâ na hâimana za'ra õ di bétē, tāma mreme zusi da.

¹⁹ Tawamhā Zezusi, ma tō asa tāma waihu'u za'ra:

— Aibâ hā īmrozéb u, sô īhârâ za'ra norī hā sihutu wamhā, e saihuri ãna, te za tihâimana za'ra. Mare di. Saïhuri ãna hâimana za'ra õ di za. Aibâ īmro da hā ī'rata sâmra za'ra ré, te za tō īsiré tisa hā

tihu, to sina. ²⁰ Niwapsi te za bâdâ hâ ïwa waptârâ, aibâ ïmro da hâ ïsiwadi norî wa'wa hawi, da te tiwi ï'âri za'ra zéb da hâ. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na. — Äne sô'awib õ nherë, ma tô aibâ ïmrozé wasu'u na, sina ãma simiré'é, Zezusi hâ.

²¹ Tawamhâ äne ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Da'uza hâ 'ratare hâ, e te za ïhâi wě na ãma hâiwa'aba ni, ïhâ nnihâri tém na. Mare di. Äne wamhâ, te za dawi 're hâzahutu za'ra. Tawamhâ ïhâ'rada hâ te za sina hâta. Te za oto dawi hâihatari za'etë. ²² Duré e romhâ 'manharî 'rata 're, te za uwa 'râi wa'u ïsé hâ da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhâ, oto wa'ui ware wamhâ, te za romhâ 'manharî 'ratare hâ sina wazu. Tawamhâ uwa 'râi wa'u ïsé hâ te za asa'wa. Romhâ 'manharî hâ te za duré hâihaiwamna. Ïtép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'râi wa'u té hâ. — Äne sô'awib õ nherë, ma tô tinhimiroti tém na tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hâ.

*Romhuri zahârizém na roti wasu'u
Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5*

²³ Tawamhâ romhuri zahârizém na, ma tô buru nho wa'wai baba ro'rahâri za'ra Zezusi norî hâ, sabadu na. ïsiré 're ïnomro mono norî hâ ma tô te te sima 'rânhinarî za'ra, te te huri mono da. ²⁴ Tawamhâ parisezu norî hâ te Zezusihî ma nhari za'ra:

— E niha, romhuri zahârizém na nherë, te te sima 'rânhinarî za'ra, asiré 're ïnomro mono norî hâ, wahi'rata norî hâ romhuri zahârizém na te te dawi 're sawi za'ra mono nherë.

²⁵ Tawamhâ Zezusi ma asa tâma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hâ 're sôré za'ra wa'aba mono â bâ, te te ïrob'manharîzém

na, ūsiré norí me, mra te te simroi wamhã. ²⁶ 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hã. Abi'ata hã 're hâimana mono ré, ma tô ãzé. 'Re ūhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ūpire uptabi, Abi'ata hã, sasedoti ūpire uptabi hã. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'mai'rê ū'u'ene hã, Dawi hã, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, aré da te ūsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norí ma, ma tô tâma a za'ra. 'Re ūhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'âma romhuri'wa norí si, ū'u'ene hã te te 're ūhuri mono da hã, sasedoti norí si. Tane nheré, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norí hã. — Åne ma tô tâma hâimanazéb 'râzarõtõ za'ra Zezusi hã, parisezu norí ma.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã åne ma tô Zezusi hã tâma 'râsutu za'ra, timreme na:

— Wa hã 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisudu, dasiré ūpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ūpire di, sabadu na roti hã te dama 're ūapisutu mono zéb da hã. — Åne ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norí ma.

3

Aibâ ūsimizu prâ hã, romhuri zahârizém na Zezusi te te ūpesezé wasu'u

Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11

¹ Tawamhã zudezu norí te, rowahutuzéb u, ma duré ãzé Zezusi hã. Tame te aibâ hã dame nhamra, ūsimizu'râ're hã. ² Tame te ni'wam norí hã Zezusi hã siwi 'madâ, zudezu norí te, romhuri zahârizém na, aibâ hã te te pese zô. E marí da. Sabadu na te te pese wa, te te siwi wë'õ da, romhuri zahârizém na roti, te te ū'madâ'â õ na. ³ Tawamhã Zezusi hã te aibâ 'mahâ:

— We aimorī ãwa.

⁴ Te duré da'ab'mahâ:

— E niha romhuri zahârizém na roti hā. E marī, wa za wa te dama 're 'manharī za'ra, romhuri zahârizém na, sabadu na hā. E īwē na, wa za wa te 're dapawaptob za'ra. E īwaséte si, wa za wa te dama 're 'manharī za'ra. E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E bâtâ na, wa te 're danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madâ'â za'ra. — Āne te da'a'mahâ.

Tawamhā ni'wa hā asa te te ãma sada'âbâ õ di, Zezusi te te īsadanhari za'ra zém na hā. ⁵ Tawamhā Zezusi te da'ab'madâ. Te te ãma īrosa'rata norī ãma hā, toi õ di. Simirosa'rata waséte nhiptete za'ra wa, ta norī ãma pẽ'ezé za'ra di. Tawamhā īsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpē, asimizu wahutu.

Tawamhā ma tō tinhimizu hā wahutu, aibâ hā. Taha wa, ma tō tinhimizu pese. ⁶ Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norī hā. Tawamhā Erodihi niwī 're īhâimana za'ra mono norī me, ma tō sima ãma roti za'ra, Zezusi te te sima hâiba za'rē za'ra da.

Zezusi hā te te īda'apesezé wasu'u

⁷⁻⁸ Tawamhā Zezusi norī hā te ai'aba're, Dariresa na īsõ'u nhisi u. Da'ahâ uptabi na te īsarina ai'aba're ni, Dariresa na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Zeruzarē hawimhā, duré Idumeza hawimhā, duré Zodā pa zara hawimhā, duré Tiru hawimhā, duré Sido hawimhā. Zezusihi wasu'u hā ma tō wapari za'ra ni aré, te te 're īda'apawapto mono zé wasu'u na hā. Taha wa, ma tō ītẽme dasito, daro mono bâ.

9-10 Uburé ïhâzé ré norí hã te ïtẽme 're sisãmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ïnomro mono norí ma, te 'ru za'ra, uba're hã te te 'ma'âri za'ra da dawi, ïwap sébré da, da te dasiwi hâiba wati tõ da. **11** Wa'uburé te te 're ïda'awamnarí mono norí hã, Zezusi te te 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, hi'râtitõ te ïpapara 're sina. Te duré siwi 'mahâ, sa'êtë:

— A hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra.

12 Taha wa, wa'uburé norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na te te dama sisi tõ za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zezusi hã.

Aibâ 12 na ïhâiba za'ra hã, Zezusi te te ïpisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

13 Tawamhã ëtë 'râihâ na, ma tô sai'u Zezusi hã. Tame te te sima ïwêzéb uwaibaba, te sitẽme sô tihârâ za'ra, aibâ norí zô. Sitẽme sô hârâ za'ra wa, ma tô ïtẽme aihutu 'râwi. **14** Tawamhã 12 na ïhâiba za'ra hã ma tô pisutu za'ra, ïsiré a'â 're hâimana za'ra mono da, nimahã na te te datẽme satõrî za'ra da, za te te 're ïda'anho'reptui mono zé wasu'u na, ïsôwa te te 're dapore pu'u za'ra mono da, ïsadawa para. Tizadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto. **15** Ma tô duré pisutu za'ra, ïwaihu'u pese zarina, wa'uburé norí te te dama 're sãmra za'ra mono da. **16-17** Aibâ norí hã, 12 na ïhâiba hã ãne ïsisi za'ra hã: Sima hã Pedru na, ma tô sisi té, Zezusi hã. ïsiré norí hã ãne ïsisi za'ra hã: Ti'adu, duré Zuwã, Zebedehe 'ra norí hã. Bu'anezi na, ma tô sisi téb zahuré, Ti'adu norí hã Zezusi hã. Bu'anezi na, ïsisi hã, tâirârã te wasu'u, ïsisi té hã. **18-19** Duré ïsiré norí hã ãne ïsisi za'ra hã: Âdéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré

Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hā, duré Tadezu, duré Sima, Zeroti norī niwī aré 're īhāimana mono hā, duré Zudasi Icarizoti, si'uihā na Zezusihi hāiba nhomri'wa da hā dama. Āne īsisi za'ra hā.

Bezebuhi wasu'u

Mateusi 12.22-32; Rucasi 11.14-23; 12.10

20 Tawamhā Zezusi hā 'ri tēme oto morī wamhā, da'ahā na ma duré ītēme dasito. ītēme dasito mono wa, Zezusi norī hā saihuri waihu'u ò di.
21 Tawamhā Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tō sô ai'aba're, īsisānawā norī hā. Ma tō ni'wam norī hā ī'rā siwamnarī na Zezusihi āma romnomri za'ra. Taha wab zama, te sô ai'aba're, Zezusihi zō, īsisānawā norī hā. **22** 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē na dama rowahutu'wa norī hā, Zeruzarē hawi datēme īsihutu norī hā, āne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihi hāiba na:

— Ō hā Bezebuhi zadawa para te 're mo, wa'uburé norī nhib'apito zadawa para. Bezebu hā romhōsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — Āne te taré 'rāwi sima rowasu'u za'ra Zezusihi hāiba na, zudezu norī ma, rowahutu'wa norī hā.

23-26 Tawamhā Zezusi te sima sô tihârâ za'ra, rowahutu'wa norī zō, marī hā te te tāma waihu'u za'ra da, romnhimiré'ē na. Tawamhā ītēme simasa wamhā, āne te tāma nharī za'ra:

— E niha te za Satanasi hā tinhib'a'uwē norī hā te te dama 're sāmra. Te te dama 're īsāmra mono da hā, mare di. Āne wa za aimā āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhib'a'uwē norī hā 'rāwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi.

Duré dasisānawā nherē, dasisada 're dasimasa mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi, 'râwim nherē. Tane duré Satanasihi nhib'a'uwe norī hā 'râwi sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Tâibâ aré ūsib'a'uwe norī hā. Taha wa, Satanasi hā tinhib'a'uwe norī hā te te dama 're ūsāmra mono da hā, mare di.

27 — Āne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marī hā āma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hā aibâ ūsiptete nhorōwa u, sébré wamhā, ūsibro hā te te tiwi ubumro da, te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, te te sima pawasisi õ ré hā. Te za a'â sima pawasisi. Taha parip si, te za ūsibro hā tiwi ubumro, 'ri 're ūromnhimi'wara mono hā, aibâ ūsiptete wi. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

28 Ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Ma'apé, ūwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono nherē, duré 'Re ūhaimana u'âsi mono āma, da te āma 're wasétē za'ra mono nherē, dawasétē na tāma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, dawasédé hā tāma waihu'u pese di, te te dama 're ūapari mono zéb da hā, te te oto da'āma 're ab'madâ'â tō mono da. **29-30** Tane nherē, ūpē'ezani hā wē nherē, ūsimiromhuri na da te 're wē'õ pese za'ra mono wamhā, taha na dawasédé hā te te dama 're apari mono õ di za. Te za te te da'āma 're ab'madâ'â u'âsi, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ūmorī na. Āne wē'õ te, ma tō āne tāma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*Zezihi na wasu'u, ūsānawā norī wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21*

³¹ Tawamhā Zezusihi no norī hā ma tō ìtēme aihuatu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi zô da'maihârâ da, ìtēme watabro za'ra da. ³² Da'ahâ na te ï'rata asimro ni. Tawamhā ni'wam norī hā te tāma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ano norī hā te rowi asô aimasa, ana me. Te asô tihârâ za'ra. — ãne te oto tāma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhā tāma ïrowasu'u'wa norī ma, ma tō waihu'u za'ra, ãne:

— E'wa hā ïna. E'wam norī hā ïno norī.

³⁴ Tawamhā siwi ï'uirï'wa norī 'madâ'â sina, te ãne tinha:

— Ähâta ïna. Ähâta ïno norī. Ähâta ïhidiba norī.

³⁵ Ni'wam norī hā 'Re ïhâimanq u'âsi mono te te sima 're ïwê za'ra mono zéb zarina, te te tāma âma 're ïuwaimrami za'ra mono norī hā, ta norī hā ïno, duré ta norī hā ïhidiba, duré ta norī hā ïna. — ãne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

4

*Aibâ hâ amnho te te ï'anhamra mono zé wasu'u
Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15*

¹ Tawamhā Zezusi hâ te duré dama rowahutu, Dariresa âma, ïsõ'u zapoto 'rata. Da'ahâ uptabi na ìtēme dasito mono wa, ma uba're wa ãzé, â zada're prâ na. ² Tawamhā sa'ëtë na ma tō dama rowaihu'u marî na, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ézém na. ãne te dama tinha:

³ — Ma'âpé ïwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aibâ hâ te buru u mo, ti'ai hâibâdâ wa, amnho hâ te te anhamra mono da, poto mono da. ⁴ Tawamhâ, amnho hâ te te anhamra mono

wamhā, nima norī hā bâdâdi zababa ma tō rere'e. Tawamhā sire hā ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré. ⁵ Ëtē nhisiwi ma duré nima norī hā rere'e. Ti'ai baihâire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hā. ⁶ Tawamhā bâdâ hā oto 'râiwatobro wamhā, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré're za'ra, ïsari hā te te rowa'rêi mono õ wa. ⁷ Nima norī hā ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhā siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhā, ma te te ubu, wab'ru hā. Taha wa, 'râi mono õ di, ta norī hā. ⁸ Ti'ai wê wa, ma duré nima norī hā rere'e. Tawamhā oto 'wanhipré 'râihâ mono wamhā, ma tō ti'râ za'ra. 'Râi mono wamhā, nima niwîmhâ 'râi ahâ prâ ti, rob're hā. Duré nima niwîmhâ 'râi ahâ di. Duré nima niwîmhâ 'râi pese uptabi di. — Äne amnho potozé wasu'u na, ma tō dama rowasu'u, Zezusi hā.

⁹ Tawamhā äne ma tō äma dama 'râsutu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'âpê ïwapari pese za'ra wa'aba, ïnhimirowasu'u na hā waihu'u za'ra wa'aba da. — Äne ma tō äma dama waihu'u.

¹⁰ Tawamhā dazahutu parip si, ni'wam norī dame ïsimasa hā ma tō ïtême sina rotété za'ra dawa'râmi, aibâ 12 na ïhâiba norī me. Tawamhā äne te siwi 'mahâ:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hā.

¹¹⁻¹² Taha wa, Zezusi asa ma tō äma sada'âbâ za'ra:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hā a norī wa'aba ma si, ma tō aimâ waihu'u za'ra wa'wa, dama ïwaihu'u'õ hā, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zém na hā, sô'awi te te dama waihu'u õ nherë. ïzazei'õ'wa norī ma, wa za ïnhimiromnhimiré'é na si te tâma 're rowasu'u

za'ra. Tawamhā ta norī hā titōmo na te te 're rob'madâ'ā za'ra mono nherē, taré te za te te 're rob'madâ'ā za'ra. Duré 're simipari za'ra mono nherē, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ãna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhā, te aré tiwasétē wi 're sipizari za'ra, 'Re ĩhaimana u'âsi mono niwī, ĩwasédé hā te te ãma 're ab'madâ'ā tō mono da. — ãne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

¹³ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā waihu'u za'ra wa'aba ō wamhā, amnho potozém na te ĩrowasu'u hā, e niha te za tawamhā ĩnhimirowasu'u amo hā ĩwaihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tō tāma waihu'u za'ra.

¹⁴ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Amnho hā aibâ te te ĩ'anhamra mono hā, 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u.

¹⁵ Ni'wam norī hā 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā, tipo're na te te 're ĩwapari za'ra mono hā, aiwa amnho hā bâdâdi zababa ĩrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhā, Satanasi hā te za ĩtēme tiwisi za'ra, 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā te te tiwi âri za'ra da. ¹⁶ Ni'wam norī hā aiwa amnho hā ētē nhisiwi ĩrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina. ¹⁷ Tane nherē, te za te te 're sazei hutu za'ra. Tawamhā ãté robzépada hā duré rowasédé hā te za ĩsazei'ō'wa norī hā te te tāma 're 'manharī za'ra. Tawamhā 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā aré te te 're ĩsaze za'ra mono zé hā, te za te te 're sazei utōrī za'ra.

¹⁸ Ni'wam norī hā aiwa amnho hā wab'ru wazari ĩrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā te za te te 're wapari

za'ra, taré. ¹⁹ Āté marī na si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Āté danhibro pese na si, te za te te sima 're rosa'rata za'ra, īwē uptabi newa. Āté marī hā te za te te sima 're wē uptabi za'ra. Tawamhā rob're ī'rāi õ ne, tāma 're hāimana wē za'ra mono õ di za. ²⁰ Ni'wam norī hā aiwa amnho hā ti'ai wē wa īrere'e mono ne, te za 're hāimana za'ra. Ta norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, te za te te sima 're wē za'êtē za'ra. Tawamhā rob're ī'rāi pese uptabi ne, te za hāimana wē uptabi na 're hāimana za'ra. — Āne ma tō tinhimirowasu'u hā tāma 'rāsatu za'ra, Zezusi hā.

*Rob'uiwēzé wasu'u
Rucasi 8.16-18*

²¹ Tawamhā te duré tāma rowasu'u za'ra:
— Rob'uiwēzé hā 'ri 're wa'wa u, da te âri wamhā, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sārī ni. Mare di. īsima'warazém na si te za sō'awi da te 're sōré, te te dama 're rob'uiwē za'ra mono da. ²²⁻²³ Taha wa, marī hā a'â dama īwaihu'u'õ hā, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tō īnhimiroti hā īwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'āpē ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

²⁴⁻²⁵ — Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono hā īsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhā, taha zarina te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā sa'êtē na tāma ãma 're sōprub za'ra, te te aré ãma 're īwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherē, ni'wam norī hā īsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhā, ta norī wi te za tinhimirowaihu hā tāma waihu'u pese za'ra õ nherē, te te tiwi 're

awaibu 'Re īhāimana u'âsi mono hā, te te aré ãma 're īwaihu'u za'ra mono zé hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Amnho potozé wasu'u

²⁶ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— 'Re īhāimana u'âsi mono hā da'ãma 're īsib'a'uwē mono zém na, wa za aimā rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Aibā hā ti'ai wa, te za amnho hā te te anhamra, poto mono da. ²⁷ Tawamhā aibā hā rītī ré nherē, duré sōtō ré nherē, si'uihā na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hā. Te za ti'rāihā za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rāihā za'ra. Aibā hā te te waihu'u õ di. ²⁸ Ti'ai 'rowim nherē, te za si'uihā na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rā za'ra mono da. Te za a'â ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébé. Taha parip si te za 're 'rā za'ra. ²⁹ 'Rāi 'ré wapsi, te za oto 'rāihā, ro'wa na aibā hā, bâdâ hā oto īwa waptā'ã wa, te te ī'rāihârizéb da hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Motada nhama 'rare wasu'u

Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

³⁰ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— 'Re īhāimana u'âsi mono, da'ãma 're īsib'a'uwē mono zé hā, e marī na, wa za ãma romnhimiré'é.

³¹ Motada nhamaré na, wa za aimā ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono, da'ãma 're īsib'a'uwē mono zé hā. Motada nhamaré hā syry uptabire di, aimawi norī ma hā. ³² Tazahā da te 're zuri mono wamhā, 're 'wanhipré za'ra mono wamhā, te za ti'rāihā za'ra. Aimawi rob're hā te te 're sipai pese za'ra. Papo za'êtē wamhā, īsu 'rowi te za si norī hā te te sima 're sasi za'ra. Āne

wa aimā āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. — Āne te tinhā, Zezusi hā.

³³ Āne ma tō Zezusi hā tinhimirowasu'u ahā na te te āma 're romnhimiré'ē, marī hā da te āma 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā.
³⁴ Tinhimiromnhimiré'ē na si, ma tō te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're īnomro mono norī ma si, ma tō hāiba pisutu za'ra, te te tāma 're awaihu'u pese, sō'awi.

*Zezusi hā rowa'u'u ma, te te īnharīzé wasu'u
 Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25*

³⁵ Tawamhā Zezusi hā barana ma tō satōrī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā:

— Oto zara u, wa te saprī za'ra wa'aba. — Āne ma tō satōrī za'ra.

³⁶ Tawamhā te a'â dazatōrī za'ra, apâ dasi'aba're da. Taha pari, Zezusi hā uba're 're īsébrézéb 're, ma asisi īsarina, zara u te te saprī za'ra da. Ni'wam norī hā te duré siré sari za'ra uba're hā, Zezusihī zarina. ³⁷ Tawamhā rowa'u hā ma tō watobro, sa'ētē na. Tawamhā âsisasi hā sa'ētē wamhā, ma tō nasi asisi, uba're wa. Â hā te te ī'masisizéb u hā romhuture di oto. ³⁸ Tane nherē, te Zezusi hā nhono, uba're na're āma. Da'rā zaparizém na te 'rā zapa. Taha wa, ma tō siwi utu. Āne te oto siwi 'mahā:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utōrī ni. E wa'āma aipē'ēzé za'ra õ di za.

³⁹ Tawamhā ma tō wahudu. Wahutu wamhā, rowa'u'u ma, te tinhā, wa'u'utu da. Duré âsisasisi ma zama, te tinhā, āne:

— Ma'āpē ai'ātu na.

Tawamhā ma tō sazâ, rowa'u hā. Ma tō duré ti'âtu oto. ⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā te ãne tāma nharī za'ra:

— E marī da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asowi 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono zé hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ di.

⁴¹ Tawamhā te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha õ hā ĩwaihu'u pe. ĩsadawa hawi ma rowa'u hā sazâ, âsisasisi zama. — Æne te sima rowasu'u za'ra. Õne hā tāma sa'rese za'ra õ wa, ma tāma tipahi za'ra.

5

Aibâ hā wa'uburé ré 're ĩmorī hā, Zezusi te te ĩpawaptobzé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39

¹ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō zara u ai hutu, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Darireza ãma ĩsõ'u zapoto zara niwī, Zeraza hā. ² Tawamhā uba're hawi watobro wamhā, ma tō aibâ hā wa'uburé ré 're ĩmorī hā sina uzusi. ³⁻⁴ Aibâ hā adâ'â 'ru hawi, ma tō ïtēme watobro. Adâ'â 'ru ãma, te 're sãmra. Te aré da te 're pawasisi, ĩsi'uwazi nhorõ rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahā ma tō te te sina 're anhinari. Ni'wa hā sada 're siptete waihu'u mono õ di. ⁵ Bâtâ sidâpâsi, duré mara sidâpâsi te adâ'â 'ru ãma 're hâimana, ëtē 'râihâ ãma zama, sadari sina. Ëtē na te duré 're sisihâri u'âsi. ⁶ Romhâ na, ma tō aibâ hā tisã, Zezusi hā. Te te sãmri wa, te ïtēme wara, Zezusih u. Tawamhā hi'râtitõ ma tō ĩpapara aime. ⁷ Sa'ëtē te 'mahâ, ãne:

— Zezusi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, danhipai u 're ĩsãmra mono 'ra, e marī ĩ'âma 'manharī da, te we

aimo. Ž'azâri õ di za. 'Re ūhâimana u'âsi mono nho'a, wa ūsina aipa'uwati.

8 Ž'ane te Zezusihi ma tinhia wa'uburé hâ, te te tâma rob'rui wa, aibâ hâiba hawi watobro da.

9 Tawamhâ Zezusi te ūsisi zô sadanha:

— E niha asisi hâ.

— Ahâ na, ūnhisi hâ. E marî wa. Wa norî hâ wa'ahâ wa. — Ž'ane te Zezusihi ma sisisi.

10 Tawamhâ Zezusihi wi, te nasi tiwi rowaptê, wa'uburé norî ma, te te rob'ru tõ da, darob amoi u, si'aba'retõ da. **11** Tawamhâ romhutu na te uhâbâ hâ tisa te te 're huri, ahâ na, sa'a ãma. **12** Tawamhâ wa'uburé norî hâ te Zezusihi wi sina rowaptêrê za'ra, uhâbâi u:

— Ma'ãpé uhâbâi u wazatõrî za'ra na, ūhâiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

13 Tawamhâ ma tô tâma rob'ru za'ra, aibâ hâiba hawi wairébé da, uhâbâ hâiba 're, sisisi da. Tawamhâ uhâbâ hâiba 're sisisi wi, uhâbâ te sisare, wara sina, ū'râ sipra u. Âi ba ma rere. Âi ba rere'e wa, ma uburé ai'utõ, uhâbâ hâ. 2 miu na ma tidâ'â za'ra.

14 Si'utõrî wi, te uhâbâ 'madâ'â'wa norî hâ ūsiti sisare wara sina, 'ri ahâ u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'õtõ ãma zama. Tawamhâ da'ahâ na ma tô ūtême ai'aba're ni, da te 'madâ'â za'ra da. **15** Tawamhâ Zezusihi u dasihutu wamhâ, ma tô aibâ hâ 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé norî ré aré 're ūmorî hâ. Uza ré, te oto nhamra, rowê na. Tawamhâ ma tô tâma tapahi za'ra ni, õne hâ dama sa'rese õ wa. **16** Tawamhâ ãma ū'madâ'â za'ra 'wa norî hâ, te aibâ wasu'u hâ dama wasu'u za'ra, ūsihu na norî ma. Aibâ hâ Zezusi te te ūpawaptobzém na, duré uhâbâi ma, te te ūrob'manharizém na zama,

te dama rowasu'u za'ra. ¹⁷ Tawamhā, te siwi satō, danhipti'ai hawi watobro da, Zezusi hā.

¹⁸ Taha wa, Zezusi ma oto āzé uba're wa, danhiti morī da. Uba're wa, sébré wi, te aibâ hā āne sina 'mahā, wa'uburé ré aré 're īmorī hā:

— Ma'āpē īma pisutu, asiré 're īmorī da.

¹⁹ Tane nherē, Zezusi te te āma sazei õ di. Taha wa, ma te aibâ ma waihu'u, āne:

— Apâ te za aimo, asōrōwa u, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwē na te te aipawaptobzém na asisānawā norī ma, asiwasu'u da.

²⁰ Tawamhā te oto mo, aibâ hā. Zezusi, īwē na te te īpawaptobzém na, ma tō te te dama 're rowasu'u, Decaporí na danhipti'a nho'ōmo nhisi 're. Tawamhā īsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhā, ma tō āma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'ōi wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56

²¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō apâ saprī, zara u. Da'ahâ na, ma ītēme tasi'rā'ōtō ni, â zaihâ u hā.

²² Tawamhā aibâ hā ma ītēme wi, Zairu na īsisi hā zudezu norī te, rowahutuzé 'madâ'ā'wa hā. ītēme wisi wi, ma tō hi'rātitō aime, Zezusihī papara.

²³ Āne te tāma tinhā:

— īra hā hâzé ahâ di, azaruture hā. Te za īwi dârâ. Taha wa, te za āma īsiré aimo, asib'rada hā āma nomri da, īma pese da, dâ'ā tō da. — Āne ma tō tāma tinhā.

²⁴ Tawamhā Zezusi te īme mo. Da'ahâ na īsiré dasi'aba'rei wamhā, ma dasiwi hâiba wati ni.

²⁵ Tawamhā morī ré, ma pi'ō hā ītēme wi, īhâzé te te 're ī'manhāri mono hā. Wahub ahâ na te hâzé ré 're hâimana, 12 na āma īwahubzé hā.

²⁶ Dawede'wa norī hā ma tō ahâ na te te 're wede

za'ra. Dawede'wa nhib'rata 're hâimana mono ré, ma tô te te 're robzépata za'ëtë, pi'õ hã. Uburé tinhibro hã ma tiwede'wa norí ma uprosi, tiwede wa'âbâzém na. Taha wa, 're séptâ'â mono õ wa, ma tô ïhâzé hã te te tiwi 're wasété u'âsi, ïhâiba hã. ²⁷⁻²⁹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô ãzé, ïbabarãi hawi. Äne ïsimirosa'rada hã: "Zezusihi uza si te tiwi upi nherë, wa za ïpese." Äne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te ïtëme mo. ï'uzá si ma tiwi upi. Tawamhã ï'uzá te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptârâ. Marí hã tâma ïsipari na, ma tô 'râwi sihâiba waihu'u. ³⁰ Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ïda'maipese na. Taha wa, ma aip'i'ra, da'ahâ wa'wa. Äne te tawamhã da'a'mahâ:

— E 'wa hã ma ï'uzá hã ïwi upi.

³¹ Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norí hã te asa tâma nharí za'ra:

— Oro aihñi ai'âma wasi'uirí mono za, te ïwa'azadanha. — Äne te asa tâma nharí za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norí hã.

³² Tane nherë, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madâ'â. ³³ Taha wa, te ïtëme mo, pi'õ hã. Ma tô sihâiba waihu'u, ïhâzé te te tâma ïpari na. Taha wa, pahi nherë, te ïtëme mo, rërë'ë sina. Hi'râtítô ma aime Zezusihi papara, tâma siwasu'u da. Ma tô tâma siwasu'u pese, pi'õ hã. ³⁴ Tawamhã Zezusi ma tô tâma waihu'u:

— ïhidiba, za te aipesezém na, asina ï'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aimâ apa. Rowë na si aimorí. Ma tô aipe. — Äne ma tô tâma waihu'u.

35 Tawamhā pi'ōi ma, te te rowasu'u ré, ma tō ai-hutu, Zairuhu nhorōwa hawimhā tāma īromhuri'wa norī hā. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hā ma tō aiwi dârâ, Simiromhuri nherē, rowahutu'wai wi, ro'wa'reé ñ'umnhasite, te za āma īrosazâ. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

36-37 Tazahā īsimirowasu'u za'ra hā te te 'madâ'â ñ di, Zezusi hā. Taha wa, te Zairuhu ma tinhā:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tō. īwétési ñ'umnhasi, te aipawaptob da. — Āne ma tāma waihu'u. Ni'wa hā īsiré morī tō da, ma tō pisutu za'ra, Pedru norī hā Ti'adu, Zuwā norī me si, īsiré si'aba'rēi da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwā, ta norī hā tisisānawā zahuré. **38** Tawamhā Zairuhu nhorōwa u sihutu wamhā, ma tō da'ab'madâ, Zezusi hā. Azarutu āma te ta'ry'ry ni, dawawai 'rāihâ sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhā. **39** Tawamhā te dama tinhā:

— E marī wa, te ai'ahâ na aiwa'ō za'ra wa'wa. Azaruture hā dâ'â ñ di. Taré te nhono. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

40 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Oro taré sôtō za. Pē'ezani ñ di.

Tawamhā Zezusi hā ma tō dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Si'ubdatō īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō īsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, īnomrozéb u hā. īna norī si, ma tō īsiré tizasi zahuré.

41 Tawamhā ma tō pa'â, Zezusi hā. Āne te tāma tinhā:

— Tarita tumi.

Āne āma īsaprīzé hā: "Azaruture aiwahutu."

42 Tō awa'awi azaruture hā ma wahudu, 12 na āma īwahu hā. Para na te oto 're mo. Tawamhā uburé 'ri para īsimasam norī hā ma āma titob'uzu

za'ra. ⁴³ Tawamhã Zezusi te ūna norĩ ma nhariž zahuré, rowasu'u na te te dama āma ropé zahuré tō da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

6

*Zežusi hā Nazaré u ūmorizé wasu'u
Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30*

¹ Tawamhã Zezusi norĩ hā Nazaré u, ma tō apâ ai'aba're, Zezusi hā aré 're ūhaimana mono zéb u. ²⁻⁴ Tawamhã datẽme sihutu wamhã, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb āma. Da'ahâ na da te wapari za'ra wamhã, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, ūsimiroasu'u na hā. Āne te duré āma tasisadanharí za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhã, ma uburé marĩ hā awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're ūrowasu'u mono da hā. E niha bété ūhõ ma si waihu'u pese di, marĩ dama ūmanharí waihu'u'õ hā te te dama 're ūab'manharí wē mono zéb da hā. Ū hā wede'ē na romhuri'wa, Marizaha 'ra. ūno norĩ hā Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. ūhidiba norĩ hā te duré wa'rata 're hâimana za'ra. — Āne te āma dasima romnhoré za'ra ni.

Āne wa, Zezusihi zô datob'uzu za'ra õ di, dama waihu'u pese wa, āne na hā. Taha wa, ma āne dama waihu'u, Zezusi hā:

— 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hā daro mono bâ datẽme 're nomro mono wamhã, ūsimiroti na wazép sina, te za sô 're datob'uzu za'ra. ūsipti'ai āma si sô 're datob'uzu za'ra mono õ di za, ūsipti'ai āma wa. ūsisänawä norĩ zama, sô 're tob'uzu za'ra mono õ di za, ūsöröwa āma ūsiré

're ūdahâimana za'ra mono norî zama. — Āne sô'awib õ nherë, ma tô dama siwasu'u, Zezusi hâ.

⁵ Taha wa, Nazaré ãma sô datob'uzu za'ra õ wa, marî dama ū'manhari waihu'u'õ hâ ahâ na te te dama 'manharî õ di, tiwaihu'u pese na hâ. Ni'wam norî si, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na. ⁶ Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra õ wa, te taré da'ãma rosa'rata, da te dasiwi ūsaze za'ra õ zém na hâ.

Tawamhâ Nazaré 'rata 're ūdahâimana za'ra mono norî ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hâ, 'ri wa'õtõ mono bâ.

Zezusi hâ tisiré 're ūnomro mono norî hâ te te datême ūsatõrî za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷ Tawamhâ tisiré 're ūnomro mono norî zô, te tihârâ za'ra, aibâ 12 na ūhâiba norî zô. Taha pari, ma tô maparane si te te apisutu, daro mono bâ si'aba're da, datême. Si'aba'rei õ ré, ma tô duré tâma pisutu za'ra, ūsimiromhösi zarina, wa'uburé hâ te te dama 're sâmra za'ra mono da. ⁸ Ma duré tâma waihu'u za'ra, marî hâ te te siré 'wasari tõ da, bâdâdi na da hâ. Tisiwazusizéb ré si si'aba're da, ma tô tâma waihu'u za'ra. Mra hâ duré romramizé hâ duré rob'uiprazé hâ te te 'wasari tõ da, ma tô duré tâma waihu'u za'ra. ⁹ Tipara'uza ré si si'aba're da, ma tô tâma waihu'u za'ra. Duré da'uza ūhâpa ūsõ'utu'u hâ te te 'wasari tõ da, tihâiba na ré si si'aba're da, ma tô tâma waihu'u za'ra. ¹⁰ Āne ma tô duré tâma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihuatu aba mono wamhâ, te te 're ū'aiwaibui wê wa'aba mono norî nhorõwa ãma si, te za a'â 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairébé aba mono õ ré. ¹¹ Da te 're

aiwaibui wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za dahawi 're aiwairébé su'u aba mo. Tawamhã dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za asisa'u aipara zapru hã 're ïtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na're danomro mono wa, 'râwi 're dasisämri za'ra mono da. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹² Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norí hã te oto datême ai'aba'ré, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasétê wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re ïhaimana u'âsi mono niwî. ¹³ Wa'uburé hã te te oto dama 're sâmra za'ra. Duré azeitona 'râi wa'u wam na, te te 're da'râi u'rê za'ra mono pari, ma tô da'ahâ na te te 're dapese za'ra, dahâzé u'âsi 're ïdahâimana za'ra mono hã.

*Zuwä Batitaha dâ'âzé wasu'u
Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9*

¹⁴ Tawamhã apito Erodi hã ma tô Zezusihî wasu'u hã wapa, ïwasu'u wẽ hã daro mono bâ waptâ'ã mono wa. Äne te ni'wam norí hã Zezusihî wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Õ hã, Zuwä Batita apâ ïhâiwa'udu. Taha wa, te marí hã dama ï'manharí waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharí, tiwaihu'u pese na. — Äne te te sima âma 're romnomri za'ra, taré.

¹⁵ Ni'wam norí hã te duré te te sima âma 're romnomri za'ra, äne:

— Õ hã Eriasi, duréihã dâ'â nherë, apâ ïhâiwa'udu. — Äne te te âma sima 're romnomri za'ra, taré. Ni'wam norí hã te duré te te sima âma 're romnomri za'ra, äne:

— Õ hã 'Re ïhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihã 're ïnomro mono norí ne hã. —

Ãne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima ãma 're romnomri za'ra.

16 Tawamhã apito Erodi, ma tô Zezusihi wasu'u na hã danhimirowasu'u hã wapa. Tawamhã ãne te tinha:

— Tô õ hã, Zuwã Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizâri nherẽ, apâ ïhâiwa'udu te 're mo. — ãne ma tô Erodi hã Zuwã Batita dama wasu'u, ta hã newa.

17-18 Erodi hã ma tô aré dama ti'ru, Zuwã Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sêrê da, dazazéb 're, 're sa mono da. ãne ma tô Erodi hã Zuwãhã ma, rob'manharí wasétê. E marí da. ïmro ma, tâma rowê da, Erodizaha ma. Tinoi wi, ãma ïsi're na, ma timro, Piripihi mro na, Erodi hã. ãma mro wa, Zuwã ma tô Erodihi ma tinha: “Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã ãne: ‘Asisãnanwãi mro hã tiwi ãma 're ai're za'ra wa'aba mono õ di za.’” — ãne ma tô Erodihi ma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã.

19-20 Taha wa, Erodiza hã te te sina 're mreme 'ruiwapari, Zuwã hã. Te te wîrî neza. Tane nherẽ, te te wîrî waihu'u õ di. E marí wa. Erodi hã te te tiwi 're 'madâ'â pese, Zuwã Batita hã. Zuwã hã wê uptabi na, te dama 're hâimana. ãne na ma tô ïhâimanazém na waihu'u, Erodi hã. Taha wa, sina 're pahi mono wa, ma tô dawi te te 're 'madâ'â pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u hã te nasi wapa, Erodi hã. Tawamhã wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'râda te te sima ãma waihu'u õ di Erodi hã, Zuwã Batitaha ãma hã.

21 Tawamhã ma tô bâdâ hã pisutu Erodi hã, ïwa ïwaptâ'âzém na dasipo're pu'u za'ra wa, ïsiré dasa hã da te huri da. Taha wa, ma tô dama ïpire norí hã ïsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norí nhib'apito norí

hā, duré Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma dama īpire 're īhāimana za'ra mono hā. Tawamhā aihīni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wē di, Zuwā Batita īdā'āzéb da hā. ²² Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'ō hā āzé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhā Erodi norī hā ma tō āma uze za'ra, tāma sipese za'ra wē te. Taha wa, te apito hā azarutu ma tinha:

— Marī īwi waptērē, asima īwēzéb uwaibaba. Tawamhā wa za aimā tisō. ²³ Tō sena marī īwi waptērē wamhā, wa za aimā āma uwaimra. īnhipti'a īwi waptērē wamhā, aiwa wa za āma aipo'o aimā, ate da, duré īte da. — Āne ma tō tāma waihu'u, azarutu ma.

²⁴ Taha wa, te tina u a'â mo, marī hā apito wi te te īwaptērē da na, te te sadawa pibu da, tina hā. Tawamhā īna hā āne te asa tāma tinha:

— Ma'āpē, Zuwā Batitaha 'rā si tiwi waptērē, taha si te te aimā sōmri da. — Āne ma tī'ra ma waihu'u.

²⁵ Taha wa, si'aba'rē na ma apā āzé apito u, azarudu hā. Tawamhā āne te apito ma tinha:

— Zuwā Batitaha 'rā si, wa īsimā wē, piza'a 're nho'a wa, īma hiri da, āhāna awa'awi. — Āne te tiwi waptē.

²⁶ Tawamhā ma tō tiwi tirobzei'ō, apito Erodihi wi. Tane nherē, uburé sō īdahārā norī nho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tō tāma āma uwaimra, te te tiwi īwaptērēzéb uwaibaba. ²⁷ Tawamhā ma tō ti'ru, awa'awi ī'rā te te we âri da, da'wapéi'wa hā. Tawamhā awa'awi te sō mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tō butu nhizā, Zuwā Batita hā. ²⁸ Taha wa, te awa'awi ti'â, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sōmri da. Te te tāma sōmri parip si, ma

tina ma oto tisō, Zuwā Batitaha 'rā hā. ²⁹ Tawamhā Zuwā Batitaha zawi'wa norī hā īwasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō sō ai'aba'rē, īhāiba zō, te te siwi sērē da, ab're 're.

Zezusi hā dasa na te te īdapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwā 6.1-14

³⁰ Tawamhā Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā darob amoi hawi apā silhutu wamhā, Zezusihī ma, ma tō siwasu'u za'ra, īwē na te te īdapawaptob za'ra mono zém na hā. Duré te te dama īrowasu'u za'ra mono zém na zama ma tō tāma siwasu'u za'ra. ³¹ Tawamhā da'ahā uptabi na ītēme dasisamarī pese wa, saihuri waihu'u õ di, Zezusi norī hā. Taha wa, ma tō āne satōri za'ra, Zezusi hā:

— Oto wasi'aba'rēi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

³² Tawamhā hāiba pisutu te oto ai'aba'rē, uba're u. Uba're wa, ma tō asisi, zara u te te saprī za'ra da, danhiti hāimana za'ra da a'â, zara niwī. ³³ Tane nherē, da'ahā na ma tō waihu'u za'ra ni, zara u te te īsaprī za'ra na hā. Taha wa, ma tō īsō'rāmib za'ra dasisa're, â zada'rēi baba, Zezusi norī nho'rāmi, daza'rui mono bâ 're īdahāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā Zezusi norī wana, ma tō aihutu ni. ³⁴ Tawamhā Zezusi hā uba're hawi watobro wi, ma tō da'ahā uptabi na da'ab'madâ. Taha wa, ma tō da'āma tipē'ēzé, pone'ērebâ 'madâ'â āna 're īnomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhā tame ma tō marī na tinhimirowasu'u ahā uptabi na dapawapto, Zezusi hā.

³⁵ Tame tiwi hāiwahā wamhā, Zezusihī siré 're īnomro mono norī hā ma ītēme ubumro. Āne ma Zezusihī ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahâimana za'ra ré, ma wawi tihâiwahâ za'ra. ³⁶ E dama rob'rui õ di za, dasi'aba'ré da, marñ hã dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri ūsimasa mono u, 'ri wa'õtõ u zama.

³⁷ Tawamhã Zezusi, ma tô asa tâma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norñ wa'wa hã te za dama ū'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhã asa ma duré tâma waihu'u za'ra, Zezusihî ma:

— E niha wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, da'ahâ uptabi nherë. Rob'uprazé hã ahâ uptabi na, wama hâimana za'ra 'wa'âhã, 200 na wa aré dasa hã dama uipra za'ra ni, ū'u'êtë wapu hã.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa sô sadanhari za'ra:

— E niha te bêté ū'u'êtë wapu hã aimâ tihâimana za'ra wa'wa. Ma'âpé sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã ūsiré 're ūnomro mono norñ hã te te sabu za'ra pari wamhã, Zezusihî ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ūhâiba hã ū'u'êtë wapu hã, duré maparane pe'a hã. — Äne ma apâ Zezusihî ma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô dama waihu'u, dui wa, dawa'õtõ mono bâ dasi'ubumroi mono da, uburé. ⁴⁰ Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norñ si 100 na ūhâiba hã, duré ni'wam norñ hã 50 na ūhâiba hã. ⁴¹ Tawamhã ma tô oto ū'u'êtë wapu hã waibu, 5 na ūhâiba hã. Pe'a zama ma duré timra. Tawamhã hâiwa u te ūré rob'madâ. Timama äma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ë, ū'u'êtë wapu hã. Te te wê'ëi mono pari, ma tô tisiré 're ūnomro mono norñ ma sômri za'ra, te te dama sômri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tô te te wê'ë zahuré, te te duré dama sômri za'ra mono da.

⁴² Tawamhã ū'u'êtë wapu hã umrore nherë, wê'ëi

ahâ di. Duré pe'a hã maparane nherẽ, wẽ'ëi ahâ di. Taha wa, ma tô aihñi dasa hã huri ni. Ma tô duré da te 'mahâpãrî. Da'ahâ uptabi nherẽ, da'âma si'utõrî õ di. ⁴³ Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norî hã ma tô apâ si'õtõ 're te te sé, danho'rada hã, ï'u'ëtê wapu wẽ'ë hã, pe'a wẽ'ë zama. 12 na ïré hã si'õno hã, danho'rata ré hã. Si'õtõ 'remhã 'masisi di. ⁴⁴ 5 miu na aibâ norî hã ïhâiba hã, ï'u'ëtê wapu na ïsaihuri hã.

*Zezusi hã â nhisi baba ïmorïzé wasu'u
Mateusi 14.22-33; Zuwã 6.15-21*

⁴⁵ Taha pari, ma tô Zezusi hã tâma rob'ru za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma, uba're wa sisisi da, ïwana te te saprî za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi u, si'aba'rê da, ïwana. Tawamhã Zezusi hã te a'â ïsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorõwa u, da te ropéi mono da. ⁴⁶ Te te dama rob'rui pari, te ëtê 'râihâ u mo, Timama ma, mreme da. ⁴⁷ Tawamhã oto tiwi mara za'ra wamhã, uba're hã â wa'wa u, ma tô ïré tihâimana za'ra. Taha ré, Zezusi hã siwaprosi te a'â tihâiba, ëtê 'râihâ ãma. ⁴⁸ Tawamhã ëtê 'râihâ hawi, ma tô 'madâ'â za'ra tisiré 're ïnomro mono norî hã, uba're sari na si'u'ëtê za'ra mono ré, rowa'u'u za'ëne apâ te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hã ïsõ'õmoi baba te te rowapõrî za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hã ïtëme timorî za'ra â nhisi baba, mara hâ ré. Tawamhã ïsõ'râmi te aré timorî za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰ Â nhisi baba ïtëme morî za'ra wamhã, te ãma rosa'rata za'ra, adâ'â hâiba warõ newa. Taha wa, tâma pahi za'ra wa, te tâma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hã awa'awi tâma si'mahârâ za'ra, ãne:

— Wa hā wa we atēme ūmorī 'wa. ūma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

⁵¹⁻⁵² Tawamhā awa'awi uba're wa, ma tō ūtēme tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hā sazâ. Taha wa, rowa'u te te ūsazârîzém na, ma āma titob'uzu za'ra, ūsiré 're ūnomro mono norī hā. E marī wa. Zezusi hā ū'u'ëtē wapu te te dama wē'ëi mono wamhā, ahâ di. Tane nherë, te te siwi āma waihu'u su'u õ di, ūwaihu'u pese uptabi na hā.

*Zezusi hā, Zenezaré āma te te ūda'apsezé wasu'u
Mateusi 14.34-36*

⁵³ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō saprī za'ra, ūsō'u na zara u. Te te saprī za'ra wamhā, ma tō aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō â zada'rē āma, uba're na āma wasisi za'ra. ⁵⁴ Tawamhā uba're hawi wairébé wamhā, awa'awi ma tō dasiwi waihu'u za'ra ni, Zezusi hā. ⁵⁵ Tawamhā daza'rui mono bâ, ma tō ūhâzé ré norī hā ūtēme 'wasari ni, Zezusihî hâimanazéb u, ūsimiwaptâ ré. ⁵⁶ Daro mono bâ te Zezusi hā datēme 're mo, 'ri wa'õtō u zama 'ri nho'ōmo u zama, re na 'ri ūsimasa mono u zama. Darob u datēme 're simasisi mono wi, ma tō ūhâzé ré norī hā da te tâma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ū'ubumroi mono zéb āma. Tawamhā ma tō tiwi rowaptêrē za'ra ni, ū'uzâ nhisutu si ūhâzé ré norī hā te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhā ū'uzâ nhisutu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherë, ma tō 're séptâ'â za'ra, uburé ūhâzé ré norī hā.

7

*Zudezu norī hi'rata hâimanazém na, parisezu
norī ma, Zezusi te te ūwaihu'uzé wasu'u
Mateusi 15.1-9*

¹ Tawamhā aibâ norī hā Zeruzarē hawi ūsihudu hā ma tō Zezusihi u si'rā'ōtō, zudezu norī hā. Ta norī hā parisezu, duré 'Re ūhaimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē na dama rowahutu'wa norī. ² Ta norī hā ma tō 'madâ'ā za'ra, Zezusihi siré 're ūnomro mono norī hā, parisezu norī nhimiroti hā te te 'madâ'ā za'ra ãna, saihuri wa, simisōi pese ãna.

³⁻⁴ Zudezu norī hā tihi'rata norī nhimiroti zarina si, te 're ūhaimana za'ra. Tisiré zudezu norī nhipai u, te taha si te te 're 'madâ'ā pese za'ra, parisezu norī hā. Taha wa, 're simisōi pese za'ra mono parip si, te za 're saihuri. Duré marī hā dasai wedezém hawi 'ri tēme te te 're ūawisi za'ra mono hā, te za te te 're upsōi pese za'ra, ãma 're saihuri mono õ ré. Duré te za hâsizé hā te te 're upsōi pese za'ra, duré piza'a hā duré piza'a ūsi'uwaži 'manharī hā, tihi'rata norī nhimiroti zarina.

⁵ Taha wa, parisezu norī hā Zezusihi u si'rā'ōtō wamhā, ma tō Zezusi hā siwi 'mahâ, rowahutu'wa norī me:

— E marī wa, te bétē asiré 're ūnomro mono norī hā simisōi ãna 're saihuri, wahī'rata norī nhimiroti na te rosa'rata za'ra ãna.

⁶⁻⁷ Taha wa, ma tō Zezusi hā asa ãma sada'âbâ za'ra, ãne:

— Tō senai õ di, 're aihaimana za'ra wa'aba mono zé hā. Duréihā Iza'iza hā ma tō ūwaibaba ai'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra wa'wa, aihaimanazéb za'ra wa'aba na hā. 'Re ūhaimana u'āsi mono mreme na ma tō ãne na ai'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra wa'wa: “Õ norī hā tō sena newa, te timreme na si taré ū'āma 're wata za'ra. Tane nherē, te tipē'ē 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'āsi za'ra, ū'upana. Danhimiroti zarina si, te ta norī

hā te te dama 're rowahutu za'ra, īnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norī hā ī'āma 're īwata za'ra mono zé hā."

— Āne ma tō tāma waihu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Taha wa, ma tō āne da'āma rob'ui'érē, Iza'iza hā. Duréi pese, te te da'āma rob'ui'érē nherē, tō sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa. ⁸ A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di. Ti'ai āma danhimiroti na si, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō parisezu norī ma 're īhāimana za'ra mono zé hā tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

⁹ Āne ma tō duré tāma waihu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā aihāimana nhipese sina te 're īrēme za'ra wa'aba mo 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hā, 'rāwi asimirosa'rata na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Duréihā Mozési hā ma tō dama roti, āne: "Aimama hā te za 're īwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama." Āne īsimiroti amo hā duré: "Ni'wam norī hā timama āma nherē, duré tina āma nherē, te te āma 're wasétē za'ra mono wamhā, te za da te 're simro." Āne īsimiroti hā duréihā. ¹¹⁻¹² Tane nherē, te āhāna hā asimiroti za'ra wa'aba zéb zarina si 're dahāimana za'ra, damama norī hā da te 're pawaptob za'ra mono āna, dana norī zama. Āté ni'wai ma, te za īsibro hā 're hāimana, timama hā duré tina hā te te īpawaptob zahuré zéb da hā. Wē nherē, te za āté āne timama ma waihu'u, tina ma zama: "Marī na te aipawapto wa'aba da hā, te īsima wē nherē hā, tane nherē, wa tō 'Re īhāimana u'âsi mono ma, āma ropisutu, te tāma sōmri da, āma īwata zéb da hā." Āté āne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. Āne wamhā, te za tāma 're īwaihu'u wasétē

za'ra wa'aba mo, ãne: "Re ïhâimana u'âsi mono ma, ma tô ïropisutu pa. Taha wa, te za tâma ãma ï'uwaimra, aimama norï, ãma pawaptob zahuré õ nherë, ana me." ãne ma tô dama 're ïroti wasété za'ra wa'aba mo. ¹³ ãne wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ aima wapu za'ra wa'aba di, ïsimiroti upana aihi'rata norï nhimiroti na si, dama 're roti u'âsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're ïroti za'ra wa'aba mono zé hâ, ahâ uptabi di. — ãne parisezu norï 're ïhâimana za'ra mono zém na, ma tô Zezusi hâ tâma rowaihu'u za'ra.

*'Râwi 're ïdasiwasété za'ra mono zém na rowasu'u
Mateusi 15.10-20*

¹⁴ Tawamhâ Zezusi te duré sima dazô hâ, te te dama roti da, ãne:

— Ma'âpê, ïnhimirowasu'u hâ wapari pese za'ra wa'aba za, marï hâ waihu'u za'ra wa'aba da ãma. ¹⁵⁻¹⁶ Uburé marï na 're dasaihuri mono wamhâ, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za. Dapë'ë hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharï wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'râwi. — ãne ma tô dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

¹⁷ Tawamhâ te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba're, 'ri tême, tisiré 're ïnomro mono norï me. Tawamhâ 'ri tême sihutu wapsi, te oto siwi sadanha, ïsiré 're ïnomro mono norï hâ, marï na te te dama ïrowasu'uzém na hâ te te tâma waihu'u za'ra da, 'râwi 're ïdasiwasété za'ra mono zém na hâ.

¹⁸ Tawamhâ ma tô tâma waihu'u za'ra:

— E niha a norï wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Dasa hâ da te 're huri mono wamhâ, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za

'râwi. ¹⁹ E marĩ wa. Dapẽ'ẽ na, da te 're ũrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono õ wa za, dasa hã. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hã. Taha pari, te za 're wairébé apâ, rob u. — Äne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te äma waihu'u za'ra da, dasai mono bã ūwë na 're ūdasailhuri mono zéb da hã.

²⁰⁻²² Äne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Dapẽ'ẽ hawi, da te 're ūsani za'ra mono na si, te za 'râwi 're dasiwasétê za'ra. Dapẽ'ẽ 're, danhimirosa'rata wasétê hawim na si, te dawasédé hã uburé da te 're 'manharï za'ra, marĩ na danhipsaihuri hã, duré dasipärï hã, duré dasina danhipsaihuri hã, duré danhibrom na da'ruiwapari hã, duré dawasétê 'manharï hã, duré dazadawa nhipe hã, duré marĩ na danhiminho'ru hã, duré danhisi wasédé hã, duré marĩ na 'râwi dasina dawada hã, duré 'râwi dawasétê na 're ūdasisämri za'ra mono õ zé hã. ²³ Dasi'uihâ na te za 'râwi da te dasima 're rosa'rata wasétê za'ra. Taha pari, te za uburé marĩ hã ūwasétêre hã da te 're 'manharï za'ra. Äne wapsi, te za 'râwi 're dasiwasétê za'ra. — Äne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norï ma.

*Pi'õ zudezu'õ 'ra hã, Zezusi te te wa'uburé hã
ūhawi ūsatõrõzé wasu'u*

Mateusi 15.21-28

²⁴ Tawamhã Zezusi norï hã te oto ai'aba're, darob amoi u. Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, daro hã. Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame ūsämrazém na da te dasiwi ūwaihu'uzéb da hã, te te sima wẽ õ di, Zezusi hã. Tane nherë, a'â da te sa'rese äna, sämra waihu'u õ di. ²⁵⁻²⁶ Tawamhã pi'õ hã ma tô duré ūsämrazém na danhimirowasu'u hã wapa. Zezusihî wasu'u te te wapari wi, ma

awa'awi ūtēme mo. ūra hā ba'ōtōre hā, wa'uburé hā te te 're wamnarī mono wa, te ūtēme mo, te te tāma wasu'u da. Tawamhā ūtēme wisi wi, ma tō Zezusihi papara aime, hi'rātitō. Pi'ō hā deredu na ūpodo, zudezu'ō, Siru Penisiza nihudu. Tane nherē, ma tō Zezusihi wi rowaptē, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ūra ma watobro da, ūra hā rowē na si, tāma 're hāimana mono da oto. ²⁷ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā pi'ōi ma, ãne:

— ūmorūrata na te za da'ra ma, ūsa hā da te tāma 're sōmri za'ra, tisa hā te te 're 'mahāpārī za'ra mono da, a'ā. Da'ra sa hā ūmorūrata na wapsā ma, da te 're sāmra mono wamhā, ūwaibaba ūdi.

²⁸ Tawamhā, pi'ō hā ma asa āma sada'ā:

— Tō ūwaibaba, ma tane hā ūma ūwaihu. Tane nherē, te za da'ra saipru hā, da'ra norī wi 're rere'e mono wamhā, wapsā hā te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹ Tawamhā Zezusi ma duré asa tāma waihu'u:

— Tane tō. Asa āma ūma uwaimrami wē wa, te za oto apā aimo, 'ri tēme. Ai'ra ma, ma tō wa'uburé hā watobro.

³⁰ Tawamhā pi'ō hā te apā mo, tinhorōwa u. Wisi wamhā, rowē na ma tō ti'ra hā sabu, waptā nomro ré. ūwana ma tō tāma watobro, wa'uburé hā. Taha wa, tāma rowē di oto.

Zezi hā aibā ūpo'reptō duré ūmreme waihu'u'ō, te te ūpesezé wasu'u

³¹ Tawamhā Zezusi norī hā Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, hāimana za'ra pari, ma tō ai'aba're. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tō ro'rahāri za'ra. Duré Decaporī na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, ma tō ro'rahāri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhā Darireza āma â zaihā u,

ma tō aihutu, ūsō'ui u. ³² Tawamhā ūsō'u zaihā u sihutu wamhā, aibā ūpo'reptō hā ma tō ītēme dasiwi saprōni ni, īmreme waihu'u'ō hā. Tawamhā Zezusihi ma, te oto 'ru za'ra, siwi ūsaprōni'wa norī hā tinhib'rada te te āma hiri da, te te pese da. ³³ Tawamhā Zezusi hā ma tō aibā hā danhiti sima saprō. Tawamhā tinhipto hā ma tō ūpo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hā sada di'i, te te āma soto u're da. ³⁴ Taha pari, te hāiwa u rob'madā. Hāiwa u te te rob'madā'ā sina, aibā āma pē'ēzé wa, tipē'ē 're te ãi'ā. Tawamhā tisimre-mezém na te tāma tinha:

— Epata. — Āne āma ūsaprīzé hā, wamreme na: “Aipo're 'repu'u.”

³⁵ Tawamhā ma tō po're 'repuru oto, awa'awi. Duré ma tō tinhoto wairo. Tawamhā mreme wē di oto, aibā īmreme waihu'u'ō hā. ³⁶ Tawamhā Zezusi hā te sina dazadawa uwati pese, ūwasu'u na da te dasima āma ropé tō da. Tane nherē, ī'madā'ā'wa norī hā te nasi dama rowasu'u za'ra, aibā te te ūpesezém na. ³⁷ Tawamhā ūsimirowasu'u, da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Āne te Zezusi hā dasima wasu'u za'ra ni:

— Tō sena, te uburé marī ūvē hā te te dama 're ab'manharī. ūpo'reptō hā ma tō pese, īmreme waihu'u'ō hā. — Āne te āma tawata za'ra ni.

8

Zezusi hā, 4 miu na dahāiba hā te te ūsaihurizé wasu'u

Mateusi 15.32-39

¹ Tawamhā syry na āma ronomro parip si, ma tō duré apā ītēme tasi'rā'ōtō ni, Zezusihi u hā. Tawamhā marī na dasaihuri ū wa, dasazé hā oto

hâimana õ wa, te Zezusi hã sima sô tihârâ za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî zô.

² Æne te tâma siwasu'u za'ra:

— Ähâna ï'rata dasi'ubumroi ré, ma tô dasa hã dawi ai'utõ, bâdâ si'ubdatõ da'âma si'utõri wa. Taha wa, da'âma ïpê'ëzé di, wa hã. ³ Mram nherẽ, te dama rob'rui wamhã, te za dasi'marõpârî za'ra bâdâdi na, danhib'uware wa, romhâ hawi we ïdasihutu norî hã.

⁴ Tawamhã asa te tâma nharî za'ra, ãne:

— E niha wa za dasa hã dama 'mai'uipra za'ra ni, wa te dama sõmri za'ra mono da. Ämemhã a'ubuni wi, wa ai'ubumro ni.

⁵ Tawamhã Zezusi te asa sadanharî za'ra, ãne:

— E niha te ï'u'ëtë wapu hã aima tihâimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihâimana za'ra. — Æne ma tô tâma waihu'u za'ra asa.

⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô duré 7 na ï'u'ëtë wapu hã waibu, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma wata da, sõpru wa. Äma wata pari, ma tô te te wë'ë, ï'u'ëtë wapu hã. Tawamhã tisiré 're ïnomro mono norî ma, ma tô te te sõmri, te te dama sõmri za'ra mono da. ⁷ Pe'a hã ïsyryre hã te duré tâma ti'maihâiba, ïsebre siro hã. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te duré tiwata, pe'a ïsyryre na zama, sõpru wa. Taha pari, te duré tâma 'ru za'ra, te te dama sõmri za'ra mono da. ⁸ Tawamhã aihñi te oto dasa hã huri ni. Dasa hã ma da te 'mahâpârî, aihñi. Taha pari, dasa ïsi'azazâri hã ïsiré 're ïnomro mono norî hã ma tô apâ te te sé. Si'õno hã 7 na ïhâiba wa, ma tô âma 'masisi za'ra. ⁹ ïdasaihuri

za'ra norī hâiba za'ratazé hã, 4 miu u, ma watobro, ãté.

Taha pari, te oto Zezusi hã dama rob'ru, apâ darob u, da te ropéi mono da. ¹⁰ Tawamhã te te dama rob'rui pari, ma uba're wa asisi, Zezusi norī hã, zara u te te saprî za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi u si'aba're da.

Parisezu norī hã, Zezusihî wi, te te īrowaptērē za'ra zé wasu'u

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Rucasi 11.29-32

¹¹ Tawamhã parisezu norī hã ma Zezusihî u ai-hutu, ūsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa, ūsadawa wa'râmi te te nasi tâma nharî za'ra da. Tawamhã Zezusihî wi, te oto rowaptērē za'ra, tiwaihu'u pese na marî dama ū'manharî waihu'u'õ hã te te tâma 'manharî za'ra da. E marî da. Tô sena 'Re ū'haimana u'âsi mono zadawa para, dama ūwaihu'u'õ hã te te 're ū'ab'manharî mono zô, te te siwi pibu za'ra da. Taré te te siwi wê'õ da, te ãne tiwi rowaptērē za'ra. ¹² Tawamhã Zezusi hã ãma pê'ezé za'ra wa, ma sa'ëtë pê'ëwaze. Tawamhã te sima tinha, ãne:

— E niha ma tô nimosi dapoto tém norī hã siwi ūwada'u, marî dama ū'manharî waihu'u'õ hã ūsô'a te tâma 'manharî za'ra da. Mare di, ãne hã. Te tâma 'manharî za'ra õ di za. — Ñne te sima tinha, Zezusi hã.

¹³ Taha pari, te tiwi timorî za'ra. Uba're wa, ma oto ãzé, zara u te te saprî da apâ.

Parisezu norī te, duré Erodîhi te, ū'ëtë wapuzé wasu'u

Mateusi 16.5-12

¹⁴ Tawamhã zara u, ma tô oto aihutu, Zezusi norī hã. ū'u'ëtë wapu hã siré te te 'ma'âri za'ra da nherë, ma tô ãma po're ha'âri za'ra, ūsiré 're ūnomro

mono norī hā. Misire te nomro, uba're 'remhā.

¹⁵ Tawamhā Zezusi ma ãne tāma waihu'u za'ra:

— Ma'āpē, 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ū'u'êtē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norī nhimi'manharizém nhiti, apito Erodihi me.

¹⁶ Tawamhā te sima nharī za'ra, ãne:

— ū'u'êtē wapu hā ãté wama hāimana za'ra õ wa, ma ãne wama waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhā Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharī za'ra, ãne:

— E niha te ū'u'êtē wapu hā aima ūhāimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ūzadaihu'u za'ra wa'aba õ di bétē, ū'u'êtē wapuzém na te aima ūwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba õ di bétē. ¹⁸⁻¹⁹ E niha atōmo na marī 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. E niha aipo're na marī 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. 5 na ū'u'êtē wapu hāibā hā te dama ūwē'ei ahâ mono zém na hā, duré 5 miu na dahâiba nherē, aihīni ūdasaihurizém na hā, e ma ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. E niha si'otō hāibā hā ūré danho'rada hā ūsi'azazâri hā, apâ ūwa ūséme aba mono hā. — ãne te Zezusi hā sadanharī za'ra. Tawamhā asa ma Zezusihī ma waihu'u za'ra:

— Si'ono hā 12 na ūhāibā hā danho'rata ré hā.

²⁰ Tawamhā Zezusi hā ūsadanharī na, ma duré tāma ãma sahu za'ra:

— Duré, 7 na ū'u'êtē wapu hā hāimana nherē, te dama ūwē'ei ahâ mono zém na hā, duré 4 miu na dahâiba nherē, da te 'mahâpârī mono wamhā, e niha si'otō hāibā hā danho'rata ré hā. — ãne te sadanharī za'ra.

— Si'ono hã, 7 na ïhâiba hã danho'rata ré hã. —
Ãne ma asa tâma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhã Zezusi te duré tâma nharĩ za'ra:

— E niha bêté zahadu ïwaihu'u za'ra wa'aba õ di,
ïwaihu'u pese na hã. — Ãne ma tô Zezusi hã tâma
nharĩ za'ra.

Zezusi hã ïtob'a te te ïpesezé wasu'u

²² Taha pari, te oto ai'aba'reé Zezusi norĩ hã,
Besada na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tawamhã datẽme
sihutu wamhã, aibâ ïtob'a hã ma tô ïtẽme dasiwi
saprõni ni, Zezusihi u. Tinhib'rata na te te upi da,
te te to pese da, te tâma 'ru za'ra, siwi ïsaprõni'wa
norĩ hã. ²³ Tawamhã Zezusi hã ma ïtob'a hã pa'â,
danhiti te te sima saprõni da. Tawamhã tizadaipro
na ma sada sisiptõmo di'i, te te ãma tob'u're da, aibâ
hã. Taha pari, ma duré tinhib'rada hã ãma tihi.
Taha parimhã, te sadanha, ãne:

— E zahadu marĩ hã 'madâ'â õ di. E ma tô marĩ
hã ï'madâ.

²⁴ Tawamhã aibâ te te rob'madâ'â wamhã,
Zezusihi ma, te asa tinha, ãne:

— Zahadu te rob'madâ'â pese õ di. Aibâ norĩ hã
te ai'aba'reé, wede ne ïhâiba za'ra hã. — Ãne ma asa
tâma waihu'u, te te rob'madâ'â pese waihu'u õ wa.

²⁵ Taha wa, tinhib'rada hã ma tô duré ãma tino,
ïtomhã ãma, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tito pese
oto, aibâ hã. Te rob'madâ'â wẽ di oto. ²⁶ Tawamhã
Zezusi hã te aibâ ma rob'ru, tinhorõwa u morĩ
waré da oto, apâ morĩ tõ da, 'ri wa'õtõ u hã.

*Zezusi hã Danho'reptui'wa na, Pedru hã asa te te
tâma ïwaihu'uzé wasu'u*

Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31

27 Taha pari, Zezusi norī hā te oto 're nomro, 'ri wa'ōtō mono bâ. Apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi niwī, 'ri wa'ōno hā. Tawamhā bâdâdi na si'aba're sine, te tâma nharī za'ra, Zezusi hā:

— E niha ma tô da te dasima 're ūwasu'u za'ra. E 'wa hā, wa hā.

28 Tawamhā asa ma tâma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hā, ahâ di. A hā, u, Zuwā Batita, apâ aihâiwa'udu. A hā, u, Eriasi apâ we ūaimorī. A hā, u, 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâiba amo, duréi pese atâ'â nherē, apâ aihâiwa'udu.

29 Tawamhā Zezusi te duré sine sadanhari za'ra:

— A norī wa'wa hā bêté, e niha ma tô asima 're ūwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhā Pedruhu si, ma asa tâma waihu'u na wa'râ:

— A hā Cristu, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

30 Tawamhā Zezusi te sine sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'â dama wasu'u za'ra tō da.

Zezusi hā, za ūdâ'âzém na, duré za apâ ūhâiwa'utuzém na ūsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

31-32 Tawamhā ãne te Zezusi hā tâma siwasu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma:

— Ti'ai ãma dasiré ūpodo hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūma ūpisutuzéb zarina, wa za robzépata za'eté. Wama roti'wa norī hā te za siwi ūwē'õ za'ra, ūhi norī hā. Sasedoti ūpire norī zama, duré dama rowahutu'wa norī zama, te za siwi ūwē'õ za'ra. Tawapsi te za dasiwi ūwîrî ni. Tawamhā bâdâ maparane ū'ama si'utôrî õ ré, wa za hâiwa'udu apâ.

— Āne sõ'awi ma tō Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra, tāma ūrob'rāsutuzém na hā te te āma waihu'u sirōmo za'ra da. Tawamhā Pedru hā āne tāma ūsiwasu'u za'ra zé hā te te tiwi sawi da, te sima saprō Zezusi hā, tisiré norī nhitī. ³³ Tawamhā te te sina wapari wamhā, tisiré 're ūnomro mono norī u, ma aipi'ra. Tawamhā Pedruhu ma, te āne tinhā:

— Satanasi, mo oto aimorī, ūnhiti. 'Re ūhaimana u'āsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di, a hā. Danhimirosa'rata zarina si, te ū'āma ūrosa'ra, a hā.

³⁴ Taha pari, Zezusi te duré sima dazô hā, uburé itēme dasi'rā'ōtō mono da. Tisiré 're ūnomro mono norī zō zama, te duré tihârâ za'ra sima. Tawamhā āne ma si'āma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norī hā ūsiré 're nomro u'āsi mono da, te te sima 're ūwē za'ra mono wamhā, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tiza'ozéb ré, ūzarina 're ūnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherē, te za ūsiré 're nomro. ³⁵ Ni'wam norī hā si'uihā na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē ūs'i'utōrī'ō hā te te sima 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norī hā ūzarina 're nomro mono da, dure ūzadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihâiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sima 're uwaimrami za'ra, rowē hā. ³⁶⁻³⁷ Até ni'wa hā te za tinhicro hā te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhā te za oto dârâ. Ti'ab ré sibrob ahâ nherē, e tāma 're rowē mono di za, rowē ūs'i'utōrī'ō hā te te sima 're uwaimrami mono õ wamhā. Mare di. Tāma 're rowē mono õ di za. Ti'ai āma simarī ahâ uptabi nherē, tāma waihu'u õ di za, marī na ūsiwa'âbâzéb da hā, rowē āma 're ūhaimana mono zéb da hā. — Āne Zezusi ma tō dama waihu'u siro, da

te waihu'u za'ra da. ³⁸ Ma tō duré dama rowaihu'u ãne:

— Ähäna da'ahâ na 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ ma tō rême za'ra ni. Dawaséte na si te oto 're danomro, ã nimosi dapoto té mono hâ. Tawamhâ ni'wam norî hâ ïzazei'wa na, duré ïmreme wapari pese 'wa na, äté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. Äté te za dawi 're si'udâ za'ra, ïzazei'õ'wa ne. Ti'ai ãma dasiré ïpodo hâ nimahâ na si, wa za wei mo apâ. ïMama te hâ, rowa'a za'êtë ré, wa za wei mo, hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa norî siré. Tawamhâ apâ we ïmorî wapsi, ï'udâ'wa norî hâ ïzazei'wa na te waihu'u za'ra õ di za. — Äne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hâ.

9

¹ Tawamhâ Zezusi hâ ma duré dama waihu'u, ãne:

— Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihîni õ nherê, ai'matâ'â aba õ ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwë mono zé hâ ãma ï'madâ'â za'ra wa'wa. — Äne ma Zezusi hâ dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

*Zeziushi hâiba ïsisaprîzé wasu'u
Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36*

² Tawamhâ bâdâ 6 na ãma si'utôrî pari, ma tô Zezusi hâ Pedru norî si te te simro, Ti'adu norî me, Zuwâhâ zama. Êtë 'râihâ u ma tô ai'aba'rê. Tame ma tô Zezusi hâ tihâiba na saprî, Pedru norî nho'a.

³ ï'uza hâ ma tô tihâirâ uptabi. Rowa'a za'êtë ne, ma ai'ubuzi, râ uptabi na. Da'uza hâ da te 're hâ upsöi pese za'ra mono nherê, hâirâ prâ ti, Zezusihi

uza ma hā. ⁴ Tawamhā dahi'rata norī hā ma tō 'madâ'â za'ra, Eriasi norī hā Mozésihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁵⁻⁶ Tawamhā Pedru te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ãme wama rowē za'ra di. Si'ubdatō, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni aihâiba bâ wa'aba, ate da hā, duré Mozésihi te da hā, duré Eriasihi te da hā. — ãne ma Pedru hā tāma waihu'u, a'â te te rosa'rata ãna. Te te 'madâ'â za'ra wa, ma tāma tipahi za'ra, Pedru norī hā. ⁷ Tawamhā hâiwa nhirōtō'a za'ene hā ma ubu za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, hâiwa nhirōtō'a hawi, ma we tāma nharī za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā, Pedru norī ma:

— ã hā ï'ra, te 're ïsawi pese mono. Ma'âpé ïsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁸ Taha wamhā, taré te titōmo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihi si te ãma siwi 'madâ, siwaprosi ïsam na.

⁹ Tawamhā ëtē 'râihâ hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi norī hā. Si'aba're sine, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, ãne:

— Ëtē 'râihâ ãma ï'madâ'â za'ra wa'aba zém na hā, dama rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. Wa hā ti'ai ãma dasiré ïpodo hā ab're hawi ïhâiwa'utu parip si, te za dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhā ïmreme ma tō wapari za'ra, Pedru norī hā. Taha wa, te 'râwi sima rowasu'u za'ra, ãne:

— E niha ïsiwasu'uzé hā ab're hawi, za te te ïhâiwa'utu na. Wa norī hā wama waihu'u za'ra õ di.

— ãne te 'râwi sima rowasu'u za'ra. ¹¹ Tawamhā te oto siwi sadanha, Zezusi hā:

— E marî wa, te rowahutu'wa norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu wana, Eriasi za we ïmorî na hā.

12-13 Tawamhā Zezusi ma tō asa tāma waihu'u za'ra:

— Duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō ī'uwaibabā āma rob'ui'érē ībaihā na, Eriasi za we apâ īmorizém na te te ropese da. Tane nherē, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hā ma tō wei mori pa. Da te dasima īwē za'ra zéb zarina, ma tō tāma rob'manharī wasétē za'ra ni, īwana da te duré āma īrob'ui'érézéb zarina. 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nori hā ma tō ī'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra, ti'ai āma dasiré īpoto āma hā, sa'etē na za te īrobzépatazém na hā, duré za da te dasiwi īwē'ōzém na hā. E marī wa, ma tō āne ī'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra. — Āne te Zezusi hā sīna sadanharī za'ra.

Ai'repudu īpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

14 Tawamhā Zezusi nori hā te oto apâ ai'aba'rē, tisiré nori u. īwana za'ra ma tō da'ahā na tasi'rā'ōtō ni. Tame 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti ui'érē na rowahutu'wa nori hā te nasi īsadawa wa'rāmi tāma nhari za'ra, Zezusihī siré 're īnomro mono nori ma, īsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa. **15** Zezusi hā da te 'madâ'ā za'ra wamhā, uburé ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tō ītēme dasisa're, da te sawi za'ra da. **16** Tawamhā Zezusi te dama tinhā:

— E marī na, te asima īrowasu'u za'ra wa'wa.

17 Tawamhā aibā hā dawa'wa hawi te 'mahā:

— Rowahutu'wa, ī'ra wa we atēme saprō, īma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mreme õ u'âsi te 're sāmra. **18** Wa'uburé hā te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhā īsadapro hā te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahāihāsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tō aré waptērē za'ra, asiré

're īnomro mono norī hā wa'uburé te te siwi me da, tāma. Tane nherē, tāma waihu'u za'ra õ di, Ī'ra ma, te te siwi īme da hā. — Āne te aibā hā rowasu'u, Zezusihi ma.

19 Tawamhā aibā mreme te te wapari wamhā, ma tō tisiré 're īnomro mono norī ma tinhā:

— E niha bétē ai'rata 're īnhamra u'âsi aba mono nherē, asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bétē, te 're ī'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. E īpē'ēzé u'âsi, wa za ai'rata 're īmorī 'wa, 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'āpé, ai'repudu hā we ītēme saprōni aba.

20 Tawamhā ma tō ītēme siwi saprō, ai'repudu hā. ītēme te te siwi āwisi wi, te wa'uburé hā Zezusi hā 'madâ. Taha wa, te sisa'u ai'repudu hā wasutu. Sa'ētē te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaiproj waze.

21 Tawamhā Zezusi hā te īmama hā āma sadanha:

— E niha ma tō āma tiwahu, ai'ra hā īré 're hāimana mono ré hā.

— ī'ra hā sapore ré, ma tō 're siwamnari.
22 Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hā, unhama na te te wīrī da. Āi ba zama te te 're wabzuri, ā na te te wīrī da. Tō sena aiwaihu'u pese wamhā, wapawapto na. Ma'āpé, wa'āma aipē'ēzé na.

23 Tawamhā āne te Zezusi hā tāma tinhā:

— E niha te āne īma īnha, tō sena īwaihu'u pese wamhā, te aipawapto wa'aba da hā, ai'ra āma. īwaihu'u pese na, da te 're ī'umnhasi za'ra mono wamhā, uburé dama waihu'u pese di za, marī na da te 're īdapawaptob za'ra mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u.

24 Tawamhā awa'awi te aibā hā Zezusihi ma tinhā:

— Asimipawaptobzém na, wa tō ai'umnhasi. Ma'ăpé, 're ūpawaptob u'âsi mono, asimipawaptobzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aima ūsiwasu'u.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūdasi'rā'ōtō norī hā da'ahā na te da'ab'madâ'â wamhā, ma tō wa'uburé ma rob'ru, ãne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'âsi mono wa, te mreme'ō u'âsi 're hâimana. Te duré po'reptō u'âsi 're sâmra. Aiwatobro, ai'reputu hawi. Niwa apâ asébré tō, ai'reputu u.

²⁶ Tawamhā wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hā. Tawamhā ūhawi ma tō watobro. Ai'repudu hā rési ãna te oto nomro, dâ'â newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hā ūdâ'â na. ²⁷ Tane nherē, ma tō Zezusi hā ai'repudu hā pa'â. Ma tō hâiwi wahutu, para na sab da.

²⁸ Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi norī hā. Tame hâiba pisutu ma tō si'âma sadanharī za'ra, ūsiré 're ūnomro mono norī hā:

— E niha bâ bêté wa norī hā, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherē, wa te wasiwi ūmei waihu'u ō, tâma.

²⁹ Tawamhā asa ma Zezusi hā ãne tâma waihu'u za'ra:

— 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're dam-reme zusi ãma. Taha parip si, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hā dama 're ūwairébé mono zéb da hā. — Æne ma tâma waihu'u za'ra.

*Zezusi hā za ūdâ'âzém na duré za apâ
ūhâiwa'utuzém na ūsiwasu'uzém na rowasu'u
Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45*

30-31 Tawamhā Zezusi norī hā ta hawi te oto ai'aba're. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahāri za'ra. Zezusi hā ma tō sima wē, īhāimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tō da, tisiré 're īnomro mono norī ma, a'â hāiba pisutu tāma siwasu'u za'ra da. Tawamhā ma tō tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā dasiré īpodo hā te za dasima īhāiba nhomri ni. Te za duré dasiwi īwīrī ni. Da te dasiwi īwīrī wamhā, bâdâ maparane īāma si'utōrī ō ré, wa za apâ hāiwa'udu ab're hawi, īdâ'â uptabi nherē. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

32 Tawamhā te te siwi sadaihu'u za'ra ō di, tāma īsiwasu'u za'ra zém na hā. Tane nherē, tāma pahi za'ra wa, te te siwi āma sadanharī ō di oto. Ari'iwi te oto asimro.

Danhipai u dama īpire na, Zezusi te te īrowasu'uzém na rowasu'u
Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

33 Tawamhā Capana'u na 'ri nhisi u, ma tō oto aihutu, Zezusi norī hā. Tame 'ri para u sisisi wamhā, te Zezusi hā sadanharī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā, āne:

— Bâdâdi na we wasi'aba'rei ré hā e marī na, te we asima īrowasu'u za'ra wa'aba mo.

34 Tazahā te ari'iwi tihāimana za'ra oto, bâdâdi na si'aba're sina, sipibu za'ra wa aré, 'râwi sima īmaipire zô.

35 Zezusi hā ma tō nhamra oto. Tisiré 're īnomro mono norī zô, te tihârâ za'ra, sitēme. Āne te tāma nharī za'ra:

— Ni'wam norī hā dama pire da, 'râwi te te si'āma 're rosa'rata za'ra mono wamhā, dama īwapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

³⁶⁻³⁷ Taha pari, ma ai'uté hā pa'â, tisiré 're īnomro mono norī wa'wa, te te sārī da, tipa. Tawamhā tipa te te sārī sina, ma āne tāma waihu'u za'ra:

— Ni'wam norī hā te te 're īzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zō 're tob'uzu za'ra mono wamhā, ta norī u'âbâ te duré īzō 're tob'uzu za'ra. Tawamhā, e īzō si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We īzatōrī'wa zō zama te sô 're tob'uzu za'ra. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*Zezusi norī wē 'wa norī wasu'u na rowasu'u
Rucasi 9.49-50*

³⁸ Tawamhā Zuwā hā te Zezusihī ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibâ wa tō 'madâ'â za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're īrob'rui mono hā, dama 're wairébé mono da. Tawamhā ma tō dama 're wairébé. Ō hā wasiré 're morī ō di. Taha wa, wa tō tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tō mono da, wasiré 're morī ō wa. — Āne te Zezusihī ma siwasu'u, Zuwā hā.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā ma tō asa tāma waihu'u za'ra, Zuwā norī ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, te te 're īda'apawapto mono zé hā. Āté ni'wam norī hā īwaihu'u pese zarina, te za īwē hā te te dama 're 'manharī za'ra, dama ī'manharī waihu'u'ō hā. E taha pari, te za ta norī hā awa'awi na īnhisi wasétē za'ra. Mare di. Te te 're īnhisi wasétē za'ra mono ō di za. E marī wa. Ni'wam norī hā wazada 're hâimana za'ra mono ō wamhā, ta norī hā wahâiba niwī te za 're hâimana za'ra. Taha wa, aibâ hā wahâiba niwī 're hâimana mono nherē, tiwi sawi

za'ra wa'aba õ di za, te te 're ūda'apawapto mono zé hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra. ⁴¹ Tawamhā ma tō duré tāma nhari za'ra:

— Ma'āpē, ūwapari pese za'ra wa'aba asina. A norī wa'wa hā ūzazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, â hā ni'wam norī hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te tāma 're ūawa'ābā mono zé hā tiwi 're simani za'ra mono õ di za. Te za te te sina 're uwaimrami za'ra. — Āne ma tō tāma siwaihu'u za'ra Zezusi hā, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

*Dawasétē na romnhimimnhasi wasu'u
Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2*

⁴² Tawamhā Zezusi hā roti na ma duré tāma āma uzusi za'ra:

— Āté â norī hā, ai'uté dama ūwapu ne, te za 're nomro, ūzazei'wa norī hā. Tawamhā āté ni'wa simiroti zarina, te za ūmairē. Tawamhā tāma ūroti wasétē'wai ma hā, tāma rowē õ uptabi di za, 'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te azāri wa. ūbutu na ētē tōmo wawē, da te āma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'āhā, uihā na dâ'â da, tāma rowē õ di aré. Tane nherē, ūsimiroti wasétēzéb zarina, ūzazei'wa te te ūrēme wamhā, tāma rowē õ uptabi di za, roti wasétē'wai ma hā. ⁴³ Taha wa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, asib'rada asiwi 're ūsihāri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowē uptabi u, 're asisisi aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hāiwa āma hā. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhā, unhama u'āsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁴⁻⁴⁵ Duré nimomo 're aiwairébē aba mono wa, aiwasédé hā 're waibui

wa'aba mono wamhā, aipara asiwi 're īsihâri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowē uptabi u 're asisisi aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hâiwa ãma hā. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhā, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. [46-47](#) Duré marī hā atōmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, tawamhā ato asiwi 're īsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atōmo misire ré si, 'Re īhâimana u'âsi mono u, 're asisisi aba mono wamhā, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Atōmo zahuré ré ropipa u, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're asâmra aba mono wamhā, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. [48](#) Ropipa ãma ubu hā te te 're īdahâiba uprosi za'ra mono hā, si'utōrī õ di. Duré uzâ hā si'utōrī waihu'u õ di. Õne u'â te 're hâimana u'âsi. — Ane Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norî ma.

[49](#) Tawamhā ãne ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Marī na da te 're īrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re īhâimana u'âsi mono hā, tô sena īzazei'wa 're danomro mono zô. [50](#) Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Sa na hā dasa hā ãma se ti, dasai warîrzéb da hā. Tane nherē, oto 're se si'utōrī mono wamhā, niha da te 'manharī waihu'u õ di, apâ se da, dasa da te ãma 're īwarîrī za'ra mono da hā. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Ni'wam norî hâimanazéb zarina, te za dasi'u syry na sa na 're dasaihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowē na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. —

Ãne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ïnomro mono norí ma.

10

Dasiwi 're ïdasiwanhizari za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18

¹ Tawamhã Zezusi hã Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, morí da. Tawamhã Zodã pa zara u, ma tô saprî. Te te saprî wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô duré ïtëme dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ïrowahutu u'âsi mono zém na, Zezusi hã. ² Tawamhã ni'wam norí hã parisezu norí hã, timreme na te te tâma ãma upa za'ra wa, te te siwi mreme wê'õ da, ma ãne siwi sadawa pibu:

— Aibâ norí hã timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhã, e wahi'rata norí nhimiroti zarina, te za timro hã time, aibâ hã. — Æne te siwi sadanha.

³ Tawamhã asa ma Zezusi hã sada'âbâ za'ra:

— E niha ma tô Mozési hã bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ïdasiwanhizari za'ra mono zém na hã.

⁴ Tawamhã asa ma duré ãma sada'âbâ za'ra:

— Mozési hã ãne ma tô dama roti: Aibâ norí hã timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono õ ré, te za rob'ui'éré hã timro ma te te 're sõmri za'ra pi'õi ma, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, te te ïmezém na hã. Taha parip si, te za oto pi'õi ma, te te 're rob'ru za'ra.

⁵ Tawamhã Zezusi te duré asa tâma nharí za'ra:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ë tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa.

⁶ Ropoto na'rata hawimhã, ãnei õ di. Ropoto

na'rata hawimhā, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā aibā hā poto, a'uwe na. Pi'ō zama ma tō duré poto.

⁷ Taha wa, aibā hā 're mro za'ra mono wamhā, te za timama norī hā te te 're rēme za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto. ⁸ Sina hâiba sitob zahuré wamhā, maparane īhâiba nherē, misi īhâiba ne, te za siré 're hâimana u'âsi zahuré oto. ⁹ Taha wa, 'Re īhâimana u'âsi mono, dasi'âma te te 're da'ahâiba to mono nherē, ni'wa hā da'âma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — Āne ma tō Zezusi hā parisezu norī ma waihu'u za'ra.

¹⁰ Taha pari, 'ri tēme sihutu wamhā, īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō âma siwi sadanha.

¹¹ Tawamhā Zezusi asa ma tō tâma waihu'u za'ra:
— Ni'wa hā aibā hā timro te te mei wamhā, pi'ō aimawi na mro wamhā, te za tiwasédé hā 'manha, aibā hā. ¹² Duré ni'wa hā pi'ō hā, timro te te mei wamhā, aibā aimawi na mro wamhā, te za duré tiwasédé hā 'manha, pi'ō hā. — Āne ma tō tâma waihu'u za'ra.

*Zezusi hā, ai'uté te te ī'azawizém na rowasu'u
Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17*

¹³ Taha pari, ma tō da'ra hā âwisi za'ra ni Zezusih i u, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, âma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'âsi mono da, īwē na. Tane nherē, īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō dawē'ō za'ra, da'ra hā da te ītēme 'wasari tō da, Zezusih i u. ¹⁴ Āne te te īdawē'ō za'ra zém na hā, te te wapari ze za'ra õ di, Zezusi hā. Taha wa, te āne tâma nharī za'ra:

— Tô'â. Dawi rosawi za'ra wa'aba tō. A'â we ītēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā norī hā ai'uté norī hā õne haré simizazei pese na 're īhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norī hā 're

hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. ¹⁵ Tô sena, waaima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norõ hã ai'uté dama ïwapu ne, 're hâimana za'ra mono õ wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zéb u, 're sisisi mono õ di za. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã awa'awi ma tô nasi ai'uté hã dawi azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, ma tô ãma arowaptë, ïwẽ hã te te tâma 're anhomri mono da.

*Aibâ ïsibro pese na rowasu'u
Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30*

¹⁷ Zezusi norõ hã sina pahâ za'ra õ ré, te aibâ hã ïsarina tiwara za'ra. Äma wisí za'ra wamhã, Zezusihí papara ma aime hi'râtítõ. Tawamhã äne te sina sadanha:

— Rowahutu'wa, aiwẽ di a hã. E marõ ïwẽ hã wa za 'manha, 're ïdanomro u'âsi mono zé hã te ïsina ï'uwaimrami da hã.

¹⁸ Tawamhã asa te Zezusi hã tâma tinhá:
— E niha te ï'âma aiwa, ïwẽ na. 'Re ïhâimana u'âsi mono si ïwẽ uptabi hã, õhõ si. Ni'wa hã ïsine hã mare di. ¹⁹ A hã aima waihu'u pese di, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Äne dama ïsimiroti hã: "Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dahâiba wasu'u na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ïwazé pese mo, ana zama." Äne 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã.

20 Tawamhā asa te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, ūprédu wi, wa tō te 're 'madâ'â pese, ūsimiroti hā.

21 Tawamhā Zezusi hā te aibâ 'madâ, sawi sina. Āne te tāma tinhā:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptâ, tāma āma ūwaimrami'ō hā. Mo oto aimorī apâ, asibro hā uburé dama wede mono da, ūwa'âbâ zô, ūsibrob'ō norī ma, sōmri mono da. Āne wamhā, duré asibro pese di za, hâiwa āma. Taha parip si, te za we apâ aimo ūtēme, ūsiré 're aimorī da oto. — Āne ma tō aibâ ma waihu'u, Zezusi hā.

22 Aibâ hā āne hā te te wapari wamhā, ma tō tiwi tirobzei'ō. E marī wa. Sibrob ahâ uptabi wa. Taha wa, te oto mo apâ, robzei āna. **23** Tawamhā aibâ za'u, te Zezusi hā 'madâ'â za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī hā. Taha wa, ma tō āne tāma waihu'u za'ra:

— ūsibro pese norī hā 'Re ūhâimana u'âsi mono, da'âma 're ūsib'a'uwe mono zéb u 're ūsisisi mono da hā, pire di. Tāma pire uptabi za'ra di za.

24 Tawamhā te āma rosa'rata za'ra, te te tāma ūwaihu'u za'ra zém na hā. Āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— ūsiwadi norī, e niha te za 'Re ūhâimana u'âsi mono āma, 're sib'apito za'ra, ūtēme 're ūsisisi mono zéb da hā. Tāma pire uptabi za'ra di. **25** E niha te za awaru ba'ōmore hā ūsi'uwaži para'ōtō zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ūsibro pese norī hā si'uihâ na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ūhâimana u'âsi mono, da'âma 're ūsib'a'uwe mono zéb u hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

26 Āne īmreme hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Tawamhā te āma sisadanharī za'ra, āne:

— Īsibro pese norī ma, waihu'u za'ra õ wamhā, e 'wam norī hā te za bétē danho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â āna 're īdanomro u'âsi mono zé hā. Āté ni'wai õ di.

27 Tawamhā Zezusi hā te 'madâ'â za'ra. Āne ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihā na danho'reptuzé hā, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marī hā 'manharī waihu'u pese uptabi di. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

28 Tawamhā Pedru hā te asa tāma siwasu'u:

— Wa norī hā uburé wa tō wanhibro hā wasi-parā rēme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

29 Tawamhā Zezusi hā āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Tane tō. Īwapari pese za'ra wa'aba. Āté ni'wa hā te te 're īzawi pese mono zéb zarina, te za tin-horōwa hā a'â tirē, te te dama 're īzadawa wasu'u mono da. Āté tisisānawā norī, duré tihidiba norī te za a'â rēme za'ra. Āté tina, timama, duré ti'ra norī hā te za a'â rēme za'ra. Āté tinhipti'a zama, te za a'â tirē. **30** Āne wamhā, ti'ai āma 're morī ré, te za marī īwē uptabi hā ahâ na tāma 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'ratamhā, īsōrōwa za'ra hā, īsisānawā norī hā, īhidiba norī hā, ī'ra norī hā, duré īsipti'a hā. Marī īwē hā tāma 're īhāimana za'ra mono zu, te za duré rowasédé hā tāma 're hāimana za'ra, taré da te 're ī'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Niwapsi te za duré tāma pisutu, dâ'â

ãna 're morĩ u'âsi da, rowẽ uptabi ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ³¹ Ni'wam norĩ hã ahâ uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te tâma 're apisutu, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ahâ uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hâimana za'ra mono nherẽ, te za te te tâma 're apisutu, pire na oto 're hâimana za'ra mono da.
— Äne ma tô romhâ ré tâma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

*Zezusi hã za tidâ'âzém na, duré za tihâiwa'utuzém na zama ïsiwasu'u zahu zé
Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34*

³² Tawamhã Zezusi norĩ hã ma oto sai'uri za'ra, bâdâdi na sõ'a na, Zeruzarẽ u. Zezusi hã tisiré 're ïnomro mono norĩ nhowa, ma tô mo. Sina hâtâ'â ãna, morĩ wa, te ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tô ïsiré 're ïnomro mono norĩ me ïsi'aba'ré norĩ hã sina tipahi za'ra. Tawamhã danhiti te sima satõri za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ hã, te te tâma rowasu'u sirõmo za'ra da, za tâma ïromhâimanazém na. ³³⁻³⁴ Tawamhã ãne te tâma rowasu'u za'ra:

— ïwapari pese za'ra wa'aba. Ähâna Zeruzarẽ u, wa ai'aba'ré ni. Tame wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã te za dasima ïhâiba nhomri ni, sasedoti ïpire norĩ ma, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ïwasédé te te ï'âma ïsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ï'ru za'ra, da te ïwîrî da, dasiwi. Tawamhã zudezu'õ norĩ ma, te za siwi ïhâiba nho. Ta norĩ hã te za ï'âma tiwa'ë za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ï'upto. Te za duré te te siwi 're ïpré'é. Tawamhã te za oto siwi

ĩwī. Tane nherē, bâdâ maparane ĩ'ama si'utōrī õ ré,
wa za apâ hâiwa'udu. — Āne ma tô tâma siwasu'u
sirōmo za'ra, Zezusi hâ.

*Ti'adu norī hâ Zuwâhâ me, te te sina ūrowaptêrê
zahuré zé wasu'u*

Mateusi 20.20-28

³⁵ Taha pari, Ti'adu hâ Zuwâhâ me, Zebedehe 'ra
zahuré hâ, ma tô Zezusihî u sina rotété zahuré, te
te tâma nharî zahuré da, ãne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi ūrowaptêrê ni.
Ma'ãpé, ãma wama uwaimrami, wa te wasima ĩw 
hâ.

³⁶ Tawamhâ Zezusi ma ãma sada'âbâ zahuré:

— E niha ma tô asima ĩw  wa'wa, te aimâ ãma
ĩuwaimrami aba da hâ, asîma ĩw  wa'aba zé hâ. —
Āne te sadanharî zahuré.

³⁷ Tawamhâ asa te duré tâma nharî zahuré,
Zezusihî ma:

— Niwamhâ danhib'apito simasisizém na te za
're asãmra mo, dama aipire uptabi na 're aihâimana
mono da. Âhâ wa, ma'ãpé wapisutu, asimire niw 
're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niw b
zama, asine dama wapire na 're wahâimana mono
da.

³⁸ Tawamhâ te duré asa tâma nharî zahuré:

— Rosa'rata ãna te ãne asina ĩzadanharî 'wa. Wa
hâ wa za robz pata za' t , d awi  sisawi ãna. E
tawamhâ sada asiptete aba di za, za te ūrobz pata
za' t  ne, ūrobz pata aba da hâ.

³⁹ Tawamhâ asa te duré Zezusihî ma siwaihu'u
zahur :

— Îhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te
Ūrobz pata da hâ.

Tawamhā Zezusi ma duré asa tāma waihu'u zahuré:

— Te za tō ūsine ūrobzépata za'ētē 'wa. **40** Tane nherē, ūsi'uihā na te aipisutu waihu'u aba õ di, dama aipire wa'aba na 're aihāimana aba mono zéb da hā ūnhimire niwī, duré ūnhimi'e niwī. 'Re ūhāimana u'āsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ūda'awē mono zéb uwaibaba, dama pire na ūrata 're dahāimana u'āsi za'ra mono da. — Āne ma tō tāma waihu'u zahuré, Ti'adu norī ma.

41 Tawamhā Zezusihi siré 're ūnomro mono norī hā 10 na ūhāiba za'ra hā, Ti'adu norī mreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō sada tinhiti'ru za'ra.

42 Taha wa, Zezusi te sô tihārā za'ra, 'rāwi ūtēme si'rā'ōtō da. Tawamhā āne ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Ti'ai āma danhib'apito na da te 're ūwamri za'ra mono norī hā te pire uptabi na dama 're hāimana za'ra. Sa'ētē te duré te te 're dawada'uri za'ra, ūsimiroti hā da te 're 'madā'ā za'ra mono da.

43 Tane asima 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norī wa'wa hā. Asiré norī ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhā, te za asiré hā 're ūmaipawaptob u'āsi aba mo, marī zō 're a'manhimnhasi aba mono āna.

44 Duré 'rāwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihāimana aba mono da, asima 'maiwē uptabi aba wamhā, pawa'âbâ āna romhuri'wa ne, te za asima 're ūmairomhuri wē wa'aba mo. **45** Tane duré, wa hā dasiré ūpodo hā da te ūma 're romhuri za'ra mono da, we ūmorī õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datēme mo, ūsihāiba zawi āna dazada ūdā'ā da, da'upana te da'awa'âbâ da. — Āne

ma tō tāma siwaihu'u za'ra Zezusi hā, te te āma waihu'u za'ra da.

*Zezusi hā Batimezu te te ūto pesezé wasu'u
Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43*

⁴⁶ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō oto aihutu, Zerico na 'ri nho'ōmo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'rēi wamhā, da'ahā uptabi na te ūsiré ai'aba'rē ni. Si'aba'rēi ré, ma tō aibā hā sōpētē za'ra ūtob'a hā, bādādi zababa ūsāmra hā. ūtob'a hā Batimezu na ūsisi hā, Timezuhu 'ra. Rob'uiprazém na te nasi da'awa, da te tāma a za'ra da. ⁴⁷ Tawamhā ma tō Zezusihī wasu'u hā wapa, Nazaré nhihudu hā ūsababa te te ūro'razāri na hā. Taha wa, te te sina 'mahārā, sa'ētē, ūtob'a hā:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'āpē ū'āma aipē'ēzé na. — Āne te nasi sina 'mahā.

⁴⁸ Tawamhā da'ahā na te tāma nharī za'ra ni, ari'iwi sāmra da. Tane nherē, te nasi sa'ētē sina 'mahā:

— Dawihi nhihudu, ū'āma aipē'ēzé na.

⁴⁹ Tawamhā ma tō mazazā, Zezusi hā. Āne te dama ti'ru:

— Sō aihārā za'ra wa'aba, we ūtēme morī da.

Taha wa, te dasiwi 'mahārā ni, ūtob'a hā:

— Aiwhantu. Zezusi hā te asō hā, ūtēme aimorī da. Aima rowē di za oto.

⁵⁰ Tawamhā Batimezu hā tisi'ubuzé ma tō time, si'aba'rē na wahutu da, Zezusihī u morī da.

⁵¹ ūtēme wisi wamhā, Zezusi te āne sadanha:

— E marī te asima ūwē, te āma aima ūuwaimrami da hā.

— Rowahutu'wa, ūto pese da, wa ūsimā wē, apā te 're rob'madā'ā mono da. — Āne te asa tāma si'ru.

⁵² Tawamhā Zezusi te āne tāma tinhā:

— Te za oto aimo. Asina ū'umnhasi wa, ma tō ato pe.

Tawamhā awa'awi ma tō rob'madâ'â wē, aibâ hā. Tawamhā Zezusihi zarina te oto mo, bâdâdi na.

11

*Zezius hā Zeruzarē u, ū'sébrézé wasu'u
Mateusi 21.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwā 12.12-
19*

¹⁻² Tawamhā Zezusi norī hā Zeruzarē u si'aba'rēi wamhā, ma tō a'â aihutu, Oriwera na ētē 'rāihā nhisi u. Ētē 'rāihā 'rata, te 'ri wa'ōno hā 're hāimana zahuré, Betazé hā duré Betānha. Tawamhā Zezusi hā sisōwa ma tō tisiré 're ūnomro mono norī hā 'mazatōrī zahuré maparane. Āne te tāma rob'ru zahuré:

— Ōwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'ōtō u, asō're uwaibaba wa'aba. Āma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hā ūsōpētē 'wa, ūprédupté hā, zahadu ni'wa hā nimomo āma ūmorī ū hā. Da te āma wasisi haré, te za. Tawamhā da te āma ūwasizé hā te za ūwasihui wa'wa, we ūma saprōni aba da.

³ Ni'wa hā āne te te asadanharī aba wamhā: "E marī da, ma ūwasihui wa'wa, āma ūwasizé hā," tawamhā asa te za āne tāma ūwaihu'u 'wa: "Wanhib'apito hā marī ū wa, āma morī da, wa tāma wasihu ni. Te za we aimasōmri su'u apā." Āne te za tāma ūzadawa wasu'u wa'wa, ūtede'wai ma.

⁴ Tawamhā te oto sō tineb zahuré, awaru po'repore zō. Simasisi wi, awaru po'repore ma tō sōpētē zahuré. 'Ridawa 'rata, te wasisi haré za. ⁵ Te te wasihu zahuré wamhā, ma tō ni'wam norī hā āma 'mahārā za'ra, ū'rata ūsimasam norī hā:

— E marī te a norī wa'wa hā ū'manharī 'wa. E marī da, te asapa'abâ ūwasihui wa'wa, awaru po'repore hā.

⁶ Tawamhā asa ma tō dazada'âbâ zahuré, Zezusi hā te te tāma ūwaihu'u zahuré zém na. Taha wa, ma tō tāma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hā te te saprōni zahuré da, Zezusihī ma. ⁷ Tawamhā te te ūwisi zahuré wamhā, awa'awi ma tō tāma ba'ubu zahuré, tisi'ubuzém na. Taha pari, ma tō ūma darōno, Zezusihī hā. ⁸ Ūma sarōtō wamhā, da'ahâ na ma tō bâdâdi hā tāma waptâ za'ra ni, dasi'ubuzém na. Ni'wam norī hā rom na ūsupo suiwawē te te ū'manhizâri za'ra na, ma duré tāma waptâ za'ra. ⁹ Tawamhā Zezusihī nhowa ūsi'aba'rē norī hā ūsarina ūsi'aba'rē norī zama, mreme 'rāihâ na te sima 'mahârâ za'ra:

— 'Re ūhâimana u'âsi mono ūma 're wawata za'ra wa'aba mono. ūsadawa para we ūmorī ma, ūwē si te te tāma 're pisutu u'âsi mono neza. Apito Dawihi ma, te te ūropisutuzéb zarina, te we oto mo, watēmeb za'ra, Wanhib'apito 're hâimana mono da. ¹⁰ 'Re ūhâimana u'âsi mono hā tō sena sôprub di. — Āne te ūma tawata za'ra ni.

¹¹ Tawamhā Zeruzarē u oto wisi wamhā, 'Re ūhâimana u'âsi mono ūma 're ūdawata za'ra mono zéb u, ma ūzé Zezusihī hā, te te robzabu da. Tame tiwi hâiwahâ wa, te oto mo, Betânhâ na 'ri wa'ôtō nhisi u, tisiré norī me, aibâ 12 na ūhâiba za'ra norī me.

*Pidera wede ma, Zezusi te te ūnharižé wasu'u
Mateusi 21.18-19*

¹² Tawamhā bâtâ amo na Betânhâ hawi te apâ ai'aba'rē, Zeruzarē u. Morī ré, ma tō mra hā ūtwî, Zezusihī hā. ¹³ Tawamhā si'aba'rêi ré, romhâ ré, ma wede hā tisâ, pidera wede hā. Sui hâza'ôtō wa, te

sô mo, 'rāi õ'umnhasite. Tawamhã 'râwi īsu si ma tô 'madâ. Ī'rā hã robaba di. Zahadu a'amo hã watobro õ di, ī'rā uptabi zéb da hã. ¹⁴ Tawamhã Zesusi te wede ma tinha:

— Ai'râ hã da te 're huri mono õ di za oto. Ai'râ'õ u'âsi, te za oto 're asa mo.

Tawamhã ma tô mreme wapari za'ra, wede ma, te te īnharîzém na hã, īsiré 're īnomro mono norî hã.

'Re īhâimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zém hawi, Zesusi te te īdazate mono zém na rowasu'u
Mateusi 21.12-17; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹⁵ Tawamhã Zesusi norî hã ma tô Zeruzarẽ u apâ aihutu. 'Re īhâimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, ma tô asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norî hã te duré te te dawi 're rob'uipra za'ra. Tawamhã dama rowede'wa norî hã ma tô Zesusi hã te te sate, rob u. Te te dawi 're īrob'uipra za'ra mono norî zama, te te sate. Duré rob'uiprazém na te te dawi āma 're īsaprî za'ra mono norî wi, ma wedeza hã te te tiwi anhamra, utu'u wede'wa norî simasisizéb zama. ¹⁶ Te duré dawi rosawi, 'ri 'râihâ nho're wa'wai baba, da te 're ro'wasari tô mono da. ¹⁷ Te duré dama rowasu'u, da te āma īrob'ui'érézéb zarina, ãne:

— Duréihã wahî'rada hã ma tô ãne na rob'ui'éré ībaihâ na, 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na: "Īnhorôwa hã īwa īma 're īdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã." ãne te tinha. Tane nherẽ, a norî wa'wa hã ma tô īwa asima āma 're īrob'manhari wasétê za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're īsipsaihuri za'ra mono norî, 're īsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa,

wasétē uptabi na. — Æne ma tō Zezusi hā dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

18 Tawamhā aibā norī hā ma tō īwasu'u hā wapari za'ra, sasedoti īpire norī hā, rowahutu'wa norī zama. Æne hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō ta norī hā sima āma rosa'rata za'ra, te te siwi wīrī da. Tane nherē, Zezusihi nhimiroti na, da'ahā na āma 're dawata za'ra mono wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa, te te siwi wīrī ò di za a'â.

19 Tawamhā bādā sébré wi, te Zezusi norī hā Zeruzarē hawi apā ai'aba're, Betānha na daza'ru nhisi u.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 21.20-22

20 Awēm na mararé si'aba'rei wamhā, ma tō Zezusi norī hā 'madâ'â za'ra, pidera wede hā, uburé īwede 'ré na. **21** Tawamhā Pedru hā ma tō āma po're puru, Zezusi hā wede ma, te te īnharīzém na hā. Tawamhā ãne te Zezusihi ma tinhā:

— Rowahutu'wa, 'madâ'â. Ôhōta pidera wede. Ahāmhā tāma īnharī hā ma tō tiwede're.

22-23 Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tō sena wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'âsi mono si, te za asiwi 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Tawamhā ã eñtē 'rāihâ ma, nharī za'ra wa'aba wamhā, uihā na sisao'o da, âi ba sime da, te za āma aimā uwaimrami za'ra wa'wa. 'Rāwi asiwawā za'ra wa'aba ò di za, za te te aimā āma ī'uwaimrami za'ra wa'aba zém na hā. Tāma īnharī za'ra wa'aba zéb uwaibaba, za te te āma aimā ī'uwaimrami aba na, te za āma īsaze za'ra wa'wa. Tawamhā te za tō te te āma aimā 're a'uwaimrami 'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. **24** Taha wa, wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. 'Re

ĩhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, duré marĩ na tiwi 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, za te te ãma aima 're ĩ'a'uwaitrami aba mono zém na, te za ãma 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te ãma aima 're a'uwaitrami u'âsi 'wa. ²⁵⁻²⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da wamhã, te za a'â aiwi 're da'ru simani za'ra wa'wa. Dawasédé hã da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawamhã Aimama 'wa hã hâiwa ãma 're ĩsâmra mono hã te te duré ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto, aiwaséte 'wa hã. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

*Zezusi hã ipsisutu'wai ãma, da te dasiwi
ĩsadanharîzém na rowasu'u*

Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8

²⁷ Tawamhã ma tô apâ aihutu Zeruzarẽ u, Zezusi norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hã. Tame 're morî ré, ma tô aibâ norĩ hã ̄tëme aihutu, sasedoti ̄pire norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã. ²⁸ Tawamhã äne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bêté äne hã marĩ hã dama 're ̄ab'manhari mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁹ Tawamhã Zezusi te asa tâma nharî za'ra:

— Wa hã wa za duré asadanharî na aima ãma wa'râmi za'ra wa'wa. We ̄ima waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hã aima waihu'u za'ra wa'wa, ̄pisutu'wa hã. ³⁰ Ma'âpê, we ̄ima waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwâ Batita hã à dawabzuri te te dama 're ab'manhari. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — Äne te Zezusi hã sadanharî za'ra.

³¹ Tawamhā 'râwi te sima nharī za'ra:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, õne wamhā. 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharī mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharī na sahu za'ra, ãne: "E niha bété, Zuwā Batitaha nhimirowasu'u hā saze za'ra wa'aba õ di." ³² Tazahā dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharī mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazada tazahi za'ra ni. — Æne te 'râwi sima nharī za'ra, dapipa te, Zuwā Batita hā tō sena 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're īmorī na, da te 're saze za'ra mono wa. ³³ Taha wa, sada dazahi za'ra õ'umnhasite, sina pahi za'ra wa, ma tō duré Zezusihi ma waihu'u na wa'rāmi za'ra, ãne:

— Ni'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di, īpisutu'wa hā.

Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā īma waihu'u aba õ nherē, wa hā te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, marī hā te dama 're ī'ab'manharī mono na. — Æne ma tō Zezusi hā tāma timreme na wa'rāmi za'ra.

12

*Buru na romhuri waséte 'wa norī wasu'u
Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19*

¹ Tawamhā tinhimirowasu'u na ma tō duré tāma āma sāna'rata za'ra, ãne:

— Aibā hā te 're sāmra, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu āma ma tō a're, uwa 'ru hā. Te te a're pari, ma tō buru 'wawi wa'ra. Ma tō duré ētē nhisiwi sada ab're, uwa 'rāi watizéb da

hā, īwa'u zō. Taha pari, 'ri 'rāihā hā ma duré buru wa'wa 'manha, īsipsaihuri norī zō, dasipapara rob'madâ'ázéb da hā. Tawamhā ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, īburu hā te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rāi prédub za'ra mono wapsi, te za te te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo a'â sāmra da. ² Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma īromhuri'wa hā 'mazatō tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â'wa norī te te tāma īpo'o za'ra zō. ³ Tane nherē, ītēme wisi za'ra wi, ma tō siwi ti'â, te te siwi azâri da. Tawamhā ubana ma tō siwi satō apâ. ⁴ Taha pari, te duré īwa'rāmi sô 'mazatō, tāma īromhuri'wa hā. Tane nherē, buru u ītēme wisi za'ra wamhā, ma tō tāma rob'manhārī wasétē za'ra. ī'rāi wi, ma tō siwi azâ. ⁵ Taha pari, te duré 'mazatō, īwa'rāmi. Tane nherē, ma tō siwi tīwī, buru na romhuri'wa norī hā. Siwa'rāmi sihutu sidâpâsi, ma tō nasi hā za'ra. Ma tō duré nasi simro. ⁶ Tawamhā buru tede'wai 'ra si te oto ī'rata 're hâimana, danhowa're're te te īsatōrī da hā, īburu na romhuri'wa norī u. ī'ra hā tāma sawi pese uptabi di. Tāma sawi nherē, ma tō satō, buru na romhuri'wa norī u, morī da. Āne te īmama hā sima rosa'rata: "ī'ra si'aibâ hā te ītēme satōrī za'ra wamhā, ãté te za siwi hâiba wazé." ⁷ Tane nherē, buru na romhuri'wa norī u wisi wamhā, te āne sima 'mahârâ za'ra: "Ōhõta buru tede'wai 'ra hā te wei mo, timama uirī na buru tede'wa da hā. Wa te wasiwi wîrī aba, buru hā wate za'ra da." Āne ma tō sima 'mahârâ za'ra, buru na romhuri'wa norī hā.

⁸ — Tawamhā ma tō siwi ti'â, buru tede'wai 'ra hā, te te siwi wîrī da. Te te siwi wîrī pari, ma tō

ĩhâiba hã siwi time, buru nhiti.

⁹ — Buru na romhuri'wa norĩ ma hã e niha te za buru tede'wa hã tãma rob'manhari za'ra. Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da. — ãne buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã ma tô tãma wasu'u za'ra, Zezusi hã. ¹⁰ Tawamhã te duré 'mahârâ za'ra:

— Oro 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré hã 're sôré za'ra wa'aba mono za, aimâ waihu'u za'ra wa'aba õ di bêté. ãne ĩbaihâ na rob'ui'éré hã:

“Etë tomhâpâ wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã wẽ uptabi nherẽ, 'ri'wa norĩ te te siwi ĩwẽ'õ hã te oto pire na 're sa'wari u'âsi.

11 Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ĩsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norĩ hã.”

ãne ma tô etë wasu'u na tãma rob'rãzarõtõ za'ra, Zezusi hã.

12 Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã te te dama wasu'u wamhã, tisiré zudezu norĩ ma, pire na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ, te wasu'u, Zezusi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ãne na ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'â. Tane nherẽ, da'ahâ nhimimnhasi te, te õne haré ai'aba're, ĩsiti.

*Zezusi hā, rob'uiprazé ūsapotore na da te
ūsadanharīzé wasu'u
Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26*

¹³ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā ma tō parisezu norī hā 'mazatōrī za'ra, Zezusih i si'aba'rē da. Erodihi niwī 're īhāimana za'ra mono norī zama, ma tō ītēme 'mazatōrī za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wē'ō za'ra da. ¹⁴ Tawamhā ītēme sihutu wamhā, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tō sena na wa tō aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihāimana mono õ di. Duré dapire na 're dahāimana za'ra mono nherē, aima hā aiwapsi dahāimanazé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marī hā dama 're ī'awaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hā wama īwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma āma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hā wa te 're po'o za'ra, ūsimiwada'uri zarina. E 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wē di. E tāma wē õ di. — Āne ma tō āma siwi sadanha, Zezusi hā.

¹⁵ Tō sena te te siwi āma waihu'u za'ra da newa, ma tō siwi sadanha. Āne na hā senai õ na, ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, te āne tāma nhari za'ra:

— E marī da, te āne na asawi ūzadanharī 'wa, ūmreme na te aima āma upa za'ra wa'aba da newa, asawi ūwē'ō wa'aba da. Tane wamhā, ma'āpē rob'uiprazé ūsapotore hā we ūma 'mai'āri aba, te 'madā'ā da.

¹⁶ Tawamhā ma tō ni'wa hā tāma tisō, Zezusih i ma. Te āma dazadanharī za'ra, āne:

— E 'wai hāibarī, rob'uiprazé ūsapotore na hā. E 'wa sisi ui'érē duré, āma hā.

Tawamhā asa ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Ā hā, Roma ãma danhib'apito hâibarī, duré taha nhisi ui'érē.

¹⁷ Tawamhā Zezusi ma duré asa tāma waihu'u za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ūsimiwada'uri zarina, marī tāma 're ūpo'o za'ra wa'aba mo apâ, īte wa. Tane duré, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, te za marī hā ūsimiwada'uri zarina, tāma 're ūsōmri za'ra wa'aba mo apâ, īte wa marī hā. — Āne ma tō asa tāma waihu'u za'ra.

Tawamhā ma tō ãma titob'uzu za'ra, te te tāma ūwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hā.

Zezusi hā, dahâiwa'utuzém na da te ūsadanharizé wasu'u

Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40

¹⁸⁻¹⁹ Taha pari, ni'wam norī hā ma ūtēme aihutu, Zezusihi u, sadusezu norī hā. Ta norī hā 're dadâ'â za'ra mono wamhā, ab're hawi apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono õ na te te dama 're ūroti za'ra mono. Ta norī hā te tāma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma, āne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hā ma tō āne dama roti: "Aibâ ūmro ré hā 'ra õ ré, dâ'â wamhā, tizédé'aba mro na te za timro ūno hā, ai'uté hā te te 'maipoto da, ūwa ūsédé'aba 'ra ne, 're morī da." Āne wahi'rata nhimiroti na rob'ui'érē hā. ²⁰ Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisānawā si 're ūhaimana za'ra mono norī wasu'u na. Aibâ hā sisānawā si, te 're hâimana za'ra, 7 na ūhâiba za'ra hā. Tawamhā ūpoto'rada hā ma tō timro oto. Tawamhā 'ra õ ré, ma dârâ, aibâ hā. ²¹ Tawamhā ūsōsi hā ma tō ãma timro pi'õi ãma hā, ūsōwa're're. Ta hā 'ra õ ré, ma duré dârâ. Taha nhosi, ãma mro wamhā, 'ra õ ré, ma duré dârâ. ²² Aibâ norī hā ma tō nasi sisōwa're're ãma timro za'ra, pi'õi ãma, 7 na ūhâiba za'ra hā aibâ

norī hā. Tane nherē, 'ra õ ré, ma tō sisarina ai'utō. Tawamhā nimahā bātā na ma tō duré pi'õ hā, timro norī zarina, dārā. ²³ Aibâ norī hā 7 na īhāiba za'ra hā, misi pi'õ nherē, ma tō nasi sisōwa're're āma timro za'ra. Tawamhā 're īdadâ'â za'ra mono norī hā, 'Re īhāimana u'âsi mono, ab're hawi za apâ oto te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhā, e 'wai me te za oto 're simasisi zahuré. — Āne te āma siwi sadanha, sadusezu norī hā.

24 Tawamhā Zezusi te asa tāma rowasu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā ma tō rosa'rata na āma ī'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apâ 're īdahâiwa'utu za'ra mono õ na hā. E marī wa. 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré hā 're sôré za'ra wa'aba mono nherē, aimā waihu'u za'ra wa'aba õ wa, duré tiwaihu'u pese na, za ab're hawi apâ te te 're īda'ahâiwa'utu mono zé hā, aimā waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ²⁵ 'Re īhāimana u'âsi mono hā ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhā, hâiwa āma romhuri'wa norī ne, te za oto 're dahâimana u'âsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. ²⁶ Marī, wa za duré aimā waihu'u za'ra wa'wa, 're dadâ'â za'ra mono pari, apâ 're īdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore īro'o na ma tō āma rob'ui'éré, Mozési hā. E niha 're sôré za'ra wa'aba mono nherē, aimā waihu'u za'ra wa'aba õ di. Āne ma tō Mozésihi ma siwasu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā: "Wa hā Abra'âhā nhib'apito, wa 're īhāimana u'âsi, duré Izatihī nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito." Āne ma tō Mozésihi ma siwasu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā, Abra'â norī uirī na nherē. ²⁷ Wahi'rata norī hā dawi 're dâ'â za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono wi, 're dâ'â za'ra mono õ di. Taha wa, ma tō

Ĩsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, ĩsib'apito na aré siwasu'u õ di. Āne wa, ma tô rosa'rata na ãma ĩ'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono õ na hã. — Āne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

*'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã danhipai u
ĩpire uptabi wasu'u*
Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37

²⁸ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hã ma tô ãma mreme wapa, da'rata ĩsa hã. Zezusi hã sadusezu norĩ ma, te te rowasu'u wẽ wa, te ãne sadanha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã e ma hã te tihâiba, uburé dama ĩpire uptabi hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma sada'â asa:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ĩpire uptabi hã ãne: "Izarazéhé nnihudu norĩ, ma'apé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wanhib'apito hã, misire danhib'apito uptabi, te 're hâimana. ³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hâimana aba mono wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ĩsimiroti na ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tâma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo." Āne ĩsimiroti hã danhipai u ĩpire uptabi hã. ³¹ Āne duré ĩsimiroti hâiba amo hã aiwa ĩpire uptabi hã: "Uburé te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô." Ā norĩ si

ĩsimiroti hã, ĩpire uptabi zahuré hã. Ĩsipai u hã roti hã 'maiħāimana õ di, ĩpire uptabi hã.

32 Tawamhã rowahutu'wa hã te asa tãma tinhā:

— Tane tô rowahutu'wa. Tô sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire danhib'apito uptabi te 're hâimana, 'Re ĩħâimana u'âsi mono hã. Ni'wa hã 're hâimana mono õ di, ĩsipai u hã. **33** Taha wa, wa za tô wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ĩħâimana u'âsi mono hã. Taha zarina, wa za ĩsimiroti na wa te āma 're rosa'rata u'âsi za'ra. Wa za duré wanħimi'ẽ na wa te tãma 're romħuri u'âsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marī īwẽ zô wasima 're īwanhopré mono ne, wa za uburé dama zama sô 're wanhopré, īwẽ zô. Wa norī hã wa za wanħimizama hã duré wanħimari hã wa te tãma 're sômri za'ra, 'Re ĩħâimana u'âsi mono ma, da te tãma 're zata za'ra mono da, ĩzatazém na. Āne wamhã, tãma wẽ di, 'Re ĩħâimana u'âsi mono ma. Tane nherẽ, maparane ĩsimiroti hã ĩpire uptabi hã wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, tãma wẽ uptabi di za. — Āne ma tô Zezusihi ma waihu'u na wa'râ, rowahutu'wa hã.

34 Tawamhã rowahutu'wa hã te te tãma āma uwaimrami wẽ wa, ma duré Zezusi hã tãma waihu'u:

— Tane tô. A hã, 'Re ĩħâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém nhiti, romħâ na aiħâimana õ di, āħħana hã. — Āne ma tô tãma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhã, ni'wa hã te te sadanharī na sahu õ di oto, Zezusi hã tinhimiroti na te te āma upai õ wa.

*Danho'reptui'wa na, Zezusi te te
 ūda'azadanharizém na rowasu'u
 Mateusi 22.41-46; Rucasi 20.41-44*

³⁵ Tawamhā bâtâ na te Zezusi hā dama rowahutu, 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Tawamhā te te dama rowahutu ré, te da'mahâ:

— E niha rowahutu'wa norí hā te te dama 're rowasu'u za'ra, Dawihi nhihudu 're ūmorí na hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisutu na hā Danho'reptui'wa da. ³⁶ Duréihā apito Dawi hā ma tō danho'reptui'wa na ãma rob'ui'éré, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā Tipē'ezani na te te tāma ūwaihu'uzéb zarina. Āne ãma ūrob'ui'éré hā:

"Re ūhaimana u'âsi mono hā ma tō ūnhib'apito ma tinha, āne: ūtrata te za 're asãmra mo, ūnhimire niwî dama aipire na ūsiré 're aihaimana u'âsi mono da. Asitob'ru norí nhiptetezé hā wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're haimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're haimana za'ra mono da oto."

— Āne te tāma tinha. Āne duréihā, ma tō ãma rob'ui'éré, apito Dawi hā. ³⁷ Danho'reptui'wa da hā tinhib'apito na ma tō sisi, Dawi hā. ūsib'apito 're morí nheré, e niha te za ūsa'u si poto nheré, Danho'reptui'wa da hā ūsihadu na 're haimana.

— Āne ma tō da'ahâ na da'mahâ, Zezusi hā. Tawamhā Zezusihî nhimiroti hā wē wa, ma da'ahâ na wapari ze za'ra ni.

*Dama rowahutu'wa norí haimanazém na
 rowasu'u
 Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47*

38-39 Tawamhā Zezusi hā ma duré dama waihu'u, āne:

— Ma'āpé rowahutu'wa norī hāimanazé hā waihu'u za'ra wa'aba. Ta norī hā uza pa ré, 're īnomro mono da si, tāma īwē za'ra hā. Duré dama pire na 're hāimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ī'ubumroi mono zéb āma, da te 're īwazéb za'ra mono da si, ma tō te te sima 're wē za'ra. Duré dama īpire norī simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tāma īwē za'ra hā, rowahutuzéb āma duré 'ri para dasiré 're īdasaihuri mono zéb āma hā. **40** Dama rowahutu'wa zahā, te sadawa nhipese na pi'ōi mrotō norī wi, īsimarī na 're sipsaihuri za'ra. Tane nherē, te ta norī hā danho'a 'Re īhāimana u'āsi mono ma 're mreme zusi hā, 're hāimana wē uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're īrob'manharī za'ra mono zém nhipai u, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're rob'manharī za'ētē za'ra. — Āne ma tō dama rowasu'u, rowahutu'wa norī hāimanazém na.

Pi'ōi mrotō nhoprubzé wasu'u

Rucasi 21.1-4

41 Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, rob'uiprazé da te 're īséme mono zéb 'rata, te nhamra Zezusi hā, 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uiprazé, da te nasi séme za'ra ré, te da'ab'madâ. īsibro pese norī hā, ahâ na te nasi séme za'ra, rob'uiprazé hā sa'ētē na. **42** Taha ré, ma tō wi pi'ōi mrotō hā, īsibrob'ō hā. Tawamhā rob'uiprazé īsapotore hā ma tō tiza, syryre nherē. **43-44** Tawamhā tisiré 're īnomro mono norī zō, te sima sô tihârâ za'ra, Zezusi hā. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Tô sena ã pi'õi mrotõ hã sibrob'õ nherẽ, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. Ísiré ïséme'wa norí hã rob'uiprazé, nasi tâma ïsi'atarẽme za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarõ õ nherẽ, tihâimanazéb da, te te aré ïtéde hã ma tô ïbâre tâma tisõ, wahuré. ãne wamhã, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norí ma hã.

13

'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé, za ïsi'utôrïzé wasu'u

Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhã Zezusi norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'wawi wa'ra hawi, oto wairébé wi, misi te ïsiré hã 'mai'mahâ:

— Rowahutu'wa, 'ri hã 'madâ'â za'ra na. Êne hã e ïtõmo wasétére. E ï'ri wasétére duré. — ãne te tâma ãma tiwata, 'ri wê na.

² Tawamhã Zezusi te asa tâma tinhá, ãne:

— ã hã 'ri ï'madâ'â za'ra wa'wa hã, nimahã na si te za dasiwi pru pese ni, ëtë na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ãne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ãne hã. Tâibâ za oto.

— ãne ma tô 'ri na tâma ãma rowasu'u sirõmo za'ra Zezusi hã, te te waihu'u za'ra da.

Robzépata na rowasu'u, duré da'ruiwapari na rowasu'u

Mateusi 24.3-14; Rucasi 21.7-19

³ Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na ëtë 'rãihâ nhisi ãma, tisiré 're ïnomro mono norí me. Sisõ're u, te 'ri 'madâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa hã. Te te 'madâ'â ré, te siwi sadanha,

hâiba pisutu Pedru norî hâ, Ti'adu, Zuwâ, Ïdéré norî me:

⁴ — E niwa te za ãne hâ ãma tiromhâiba, 'ri nhamrazéb da hâ. E marî te za watobro, da te ïwaihu'uzéb da hâ. Ma'ãpé, wama waihu'u za'ra na, ïsôwa wa te ãma ïwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hâ.

⁵⁻⁶ Tawamhâ Zezusi ma tô asa tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Ni'wam norî hâ te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahâ na. Wa hâ newa, te za taré ïnhisi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Tawamhâ da'ahâ na te za ta norî ãma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa, dama 're ïsiwasu'u za'ra mono zé hâ. Taha wa, te za a norî wa'wa hâ asimiza'rese tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datême 're ïnomro mono norî ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tô da. ⁷ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ïropupu'u za'ra mono zé hâ, duré romhâ na 're ïdasi'wapé za'ra mono norî wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhâ, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherê, da'ãma rob'râsutu uptabi õ di za a'â. ⁸ Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhâ daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwîmhâ, te za duré ti'a hâ daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. ãne hâ rowasédé, dazô 're wairébé mono wamhâ, za daré ïrob'râsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ïwasâ hâ 're ïsépu'u na'rata za'ra mono ne. Ähâ haré dazô 're wairébé mono õ di za.

⁹ — Ma'ãpé, aihâimana nhimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te

za a norī wa'wa hā da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norī u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhā ta norī zadawa para, te za rowahutuzéb āma da te 're aihâ za'ra wa'wa, romhâ nhorō 'manharī na. Ÿzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama Ÿpire norī u, duré danhib'apito norī u zama. Åne wamhā, te za tāma 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mo, Ÿzazei'wa 're anomro aba mono na. ¹⁰ Rob'rāsatu õ ré, te za Ÿwasu'u wē na te te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ, Ÿzazei'wa norī hā. ¹¹ Tawamhā dama Ÿpire norī u da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, asimirosa'rata na asisōwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, niha tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Misi bâtâ na, aihâimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Asimirosa'rata na, asi'uihâ na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da hā, mare di. 'Re ūhâimana u'âsi mono pē'ëzani hā te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. ¹² Niwamhā te za dasisānawāi uptabi nherē, da te dasima 're dahâiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norī hā te za ti'ra ma, åne te te tāma 're 'manharī wasété za'ra, 'râwim nherē. Duré da'ra norī hā timama uptabi da nherē, te za sada 're hâimana za'ra, te te dama 're hâiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ūna me. ¹³ Ÿzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherē, öne haré Ÿama 're anomro u'âsi aba mono wamhā, te za

asõ'reptuzé hã asina 're ũ'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — Äne ma tõ Zezusi hã tisiré 're ũnomro mono nori ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u sirõmo za'ra da.

*Robzépata za'êtë wasu'u
Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24*

¹⁴ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Nimahã na te za asawi ū'madâ'â za'ra wa'wa, 'Re ū'haimana u'âsi mono te te siwi ūwẽ'õ pe hã, te te dawi ūrosawizéb ãma ūsa hã. (Ähã wasu'u na rob'ui'éré hã 're sôré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'apé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhaimana wamhã, rowasétê si te za a'â daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ūsi'ubumroi mono nori hã, wara sina te za sisa're, êtë 'râihâ u ta nori hã tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da.

¹⁵ Ni'wam nori hã 'ri nhisi hâpâ ãma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'â, 'ri para u. Ōne haré te za dame sisa're, êtë 'râihâ u, ta nori hã. ¹⁶ Duré ni'wam nori hã buru ãma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tême sisa'rei mono õ di za apâ, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Ōne haré te za duré ta nori hã êtë 'râihâ u dame sisa're. ¹⁷ Äne hã rowasédé hã daré haimana wamhã, ūwasã ré nori ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ūra pré ré nori ma zama. ¹⁸ Taha wa, rowa'u'u wahâ 'rowi, marî hã dazô watobro tõ da, te za 'Re ū'haimana u'âsi mono wi, 're ūrowaptêrë za'ra wa'aba mo. ¹⁹ E marî wa. Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtë za'ra ni. 'Re ū'haimana u'âsi mono te te ū'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na da te ūrobzépata za'êtë uptabi

za'ra õ. Niwamhā ãne na hā da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. ²⁰ 'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō sima pisutu, bâdâ hā za da te 're īrobzépata za'ra mono zéb da hā, te te dama wâtari da, rowasété ré da'âma romhâimana pahâ tō da. Æne hā te te sima pisutu õ 'wa'âhā, te aré uburé dasi'utōrī pese, za ða'âma īrob'râsutuzém na hā. 'Re īhâimana u'âsi mono hā ãma 're sib'a'uwe za'ra mono da, te te sima 're īapisutu mono norí zawi te, te za ãne hā 'manha.

²¹ — Marī hā wa za duré aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Åté ni'wam norí hā te za taré te te aimâ 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Åhâta danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisudu hā te nhamra. Ôhôta te nhamra.” Æne wamhā, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hā. ²² E marī wa, wa ãne aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norí hā te za datëme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipeste na. Ta norí hā marī dama ī'manhari waihu'u'õ hā te za te te dama 're 'manhari za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. ïsazei'wa norí zama te te dame ãma 're saze za'ra mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherë, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norí hā, 'Re īhâimana u'âsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwe za'ra mono da. ²³ Æne hā wa aimâ waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, romhâ ré, pibui pese sina, ãma sô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono da. — Æne ma tō tâma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hā.

*T'i'ai ãma dasiré ũpodo hã, za we apâ ūmorizé wasu'u
Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28*

²⁴ Tawamhã Zezusi ma duré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norí ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhã, bâdâ hã te za titobra. A'amo zama te te rob'uiwẽ õ di za oto. ²⁵ Wasi hã te za duré hâiwa hawi rere. Uburé hâiwa na 're ūsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ²⁶ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ũpodo hã, hâiwa'a na wa za wei mo apâ, danho'a. Íwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré ūhâiba na rowa'a za'ëtë uptabi na. ²⁷ Tawamhã hâiwa ãma ūma romhuri'wa norí hã wa za we dazô satõri za'ra, Ropoto'wa te te sima 're ūapisutu mono norí zô, te te ūtëme da'ubumro za'ra mono da, daro mono bâ. — Æne ma tô romhâ ré tãma waihu'u sirõmo za'ra.

*Pidera wede wasu'u
Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33*

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma duré Æne tãma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aimã romnhimiré'ê za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ūsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma Íwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ûta'a mono zéb u 're ūromhutu mono zém na hã. ²⁹ Tane duré, marí hã 're ūromhâimana mono zéb da, te aimã ūwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ãma Úrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsudu hã za oto ūwatobro na hã. ³⁰ Tô sena wa Æne hã aimã waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Æ hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ūdasi'ubumroi mono norí hã ta norí hã 're dâ'â za'ra mono õ ré, te za ūsõ'a za'ra ti'râsatu, rowasédé hã. ³¹ Nimahã na te za hâiwa norí hã ai'utõri

zahuré, ti'ai me. Si'utōrī zahuré nherē, īnhimiroti hā si'utōrī waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hāimana u'âsi. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirōmo za'ra da.

*Zezusi hā, za we apâ timorīzém na te te
īromnhimiré'ezé wasu'u
Mateusi 24.36-44*

³² Tawamhā āne ma duré tinhimiroti 'rāsudu hā tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā:

— Āne hā uburé za daré 're īromhāimana mono zéb da hā, ni'wa hā bâdâ hā te te waihu'u õ di. Hāiwa āma romhuri'wa norī zama, te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra nherē, te duré bâdâ hā waihu'u õ di. Īmama ma si, waihu'u pese di, bâdâ hā. ³³ A norī wa'aba zama, bâdâ hā waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ma'āpé asimiza'rese, 're aihāimana za'ra wa'aba mono za. ³⁴ Romnhimiré'ē na, wa za marī hā aimā waihu'u za'ra wa'wa. Āté aibā hā te za tinhorōwa hawi watobro, romhā na 're morī da. Tawamhā sisō'a ré, tāma īromhuri'wa norī ma, te za romhuri hā te te tāma pisutu. Duré 'ridawa 'madâ'â'wai ma zama te za roti, te te sô 're rob'madâ'â pese mono da. ³⁵⁻³⁶ 'Ri tede'wa hā apâ za īwisizé hā, bâdâ te te waihu'u za'ra õ di, tāma īromhuri'wa norī hā. Apâ tinhorōwa u īwisizé hā, āté hāiwahâ, āté mara wa'wa, āté si'a hârâ wi, āté awē wi. Tane bâdâ hā apâ we īmorīzé hā waihu'u za'ra wa'aba õ wa, te za asimiza'rese īzō 're asimipari za'ra wa'aba mo, a norī wa'aba zama, 're asōtō za'ra wa'aba mono newa, asimiza'rese āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono ré, apâ we īmorī õ'umnhasite. ³⁷ Āne hā aimā si, te waihu'u za'ra wa'aba õ di. Uburé īzazei'wa norī udâna zama, wa aimā waihu'u

sirõmo za'ra wa'wa, asimiza'rese, ïzô 're asimipari za'ra wa'aba mono da. — Æne Zezusi hã 'ri tede'wai wasu'u na te te sina ïsimiré'ézé wasu'u 'rãsudu hã.

14

*Da te dasima ãma ïrowa'õtõ za'ra zé wasu'u,
Zezusihî wîrîzéb da na*

Mateusi 26.1-5; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

¹ Maparane te oto sô rowaptâ bâtâ zô hã, dato hã da te 're ï'manharî za'ra mono zéb u hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawapsi dasi'rã'õtõ ré, te za romhuri na ï'u'êtë duptoi'õ hã huri ni. Tawamhã bâdâ ïwa waptâ'ã õ ré, te sasedoti ïpire norî hã rowahutu'wa norî me, sima ãma rosa'rata za'ra, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te dasiwi wîrî da. ² Æne te sima ãma roti za'ra:

— Dato hã hâimana ré, wa te wasiwi âri õ di za, wama dazahi za'ra õ'umnhasite, uburé hã wazada hâimana za'ra tõ da. — Æne ma tô sima ãma roti za'ra.

*Betãnha ãma, Zezusihî ma, pi'õ nhoprubzé
wasu'u*

Mateusi 26.6-13; Zuwã 12.1-8

³ Tawamhã Zezusi hã Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi ãma, te a'â tihâiba, Simahã nhorôwa ãma, ï'wa're ré hã, aré ta hã. Tame sai ma, sãmra ré, ma tô we pi'õ hã ãzé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hã êtë 'manharî'remhã, ma siré ãwisi. Wedewa'u zadaze hã, nadu na ïsisi hã, ïwa'âbâ za'êne hã. Tawamhã ïsé hã ma tô sô pru. Taha pari, ma Zezusihî 'rã nhisiwi sa'wa. ⁴ Ni'wam norî hã tame ïhâimana za'ra hã ma

tô ãma wẽ'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré ãma si'uba, wedewa'u zadaze na hã. ⁵ Te te dama wede 'wa'âhã, ïwa'â hã ïsa'ëtẽ uptabi hã 300 na te aré tihâiba, rob'uiprazé ïsapotore hã, ïsibrob'õ norõ ma, te te sõmri mono da. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra, ïtede'wai upana nherẽ. Pi'õi ãma, ma tô duré wasétê za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi hã te tãma nharõ za'ra:

— Tô'ã. Pi'õ hã rowẽ na hâimana. E marõ da, ma tô sada asahi za'ra wa'wa. Pi'õ hã ïwẽ uptabi hã ma tô ïma 'manha. ⁷ ïsibrob'õ norõ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã bâtâ na, asima 're ïwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're ïpawaptob za'ra wa'aba mo, ïsimarõ'õ norõ hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ïnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. ⁸ Pi'õ hã ma tô ï'uwaibaba tô ïma 'manha, ïwẽ hã. A hã ïdâ'â wana ré, ma tô ãma ïhâiba zadaze, da te ïré ïnherêzéb u. ⁹ Tô sena, wa ãne aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ te za ïwasu'uwẽ na da te 're dap'o're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ïma ï'manhari wẽ zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'âsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, ãma ïwẽ'õ'wa norõ ma.

Zudasi hã, Zezusi za te te dama ïhâiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6

¹⁰ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã te mo, sasedoti ïpire norõ u. Aibâ 12 na Zezusihî siré 're ïnomro mono norõ siré 're ïmorõ, Zudasi hã. Zezusihî ãma te te tãma ãma roti za'ra da, te ïtême timorõ za'ra, te te tãma ãma rowairébé za'ra da, Zezusi za te te tãma ïhâiba nhomri za'ra zém na hã. ¹¹ Tawamhã

Zudasihi mreme te te wapari za'ra wamhā, tāma rowē uptabi za'ra di. Taha wa, ma tō rob'uiprazém na tāma ropisutu za'ra, te te tāma wa'âbâ za'ra da. Tawamhā Zudasi hā te oto sima rosa'rata, nimahā bâtâ na te te dama īhâiba nhomri da hā.

Zezusi norī hā, dasai 'manharizém na, siré īsaihurizém na rowasu'u

Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwā 13.21-30; 1 Corītu norī 11.23-25

¹² Tawamhā bâdâ ma tō oto īwa waptārā, ī'u'êtē duptoi'ō, da te īhurizéb da hā. Â bâtâ na, īmorī'rata na zudezu norī hā te za pone'erebâ 'ra hā te te sima 're simro, tisa te te āma īhurizéb da hā, Pascowa na dato nhisi na hā. Tawamhā Zezusihi siré 're īnomro mono norī hā, te āne siwi sadanha:

— E momo ma tō asima īwē, asô īwa'manhipizéb da hā, Pascowa na dato nhisi na īwasaihurizéb da hā. — Āne te siwi sadanha.

¹³ Tawamhā Zezusi hā ma tō tisiré 're īnomro mono norī hā 'mazatōrī zahuré. Āne ma tō tāma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahâ u, ane wa'aba. Tame te za aibâ hā īsōpêtē 'wa, piza'a te te ī'âri hā, â ré. Tawamhā īsarina te za ane wa'wa, 'ri tême. ¹⁴ Aibâ hā nimomo sébré wamhā, te za 'ri tede'wa hā īsadanhari 'wa: "Rowahutu'wa hā te tinha: E ma niwī 'ri 're wa'wa hā, īsiré 're īnomro mono norī me, īwa īwasaihurizéb da hā, Pascowa na dato nhisi na hā." ¹⁵ Tawamhā 'ri tede'wa hā, hâimo 'ri 're wa'wa za'ene hā te za aimo 'mazabui wa'wa. Tame te uburé īwa romhaimasa wedeza hā, danhamrazé hā. Tame te za wazô īrobza'ra pese 'wa. — Āne ma tāma waihu'u zahuré.

¹⁶ Tawamhā te oto tineb zahuré, 'ri ahâ u. Tamomo simasisi wamhā, Zezusi te te tāma

ĩwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tō sabu zahuré. Tawamhā tinhipi ma tō 'manharī zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hā.

¹⁷ Tawamhā ma'rā wi, ma tō aihutu Zezusi norī hā 'ri tēme, aibâ 12 na ĩhâiba za'ra norī me.

¹⁸ Tawamhā sai ma, si'ubumroi ré, ma tō Zezusi hā

tāma waihu'u sirōmo za'ra, ãne:

— Tō sena, wa aimā waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā ̄isiré asaihuri aba nherē, misire te za dama ̄maiħâiba nhomri 'wa.

¹⁹ Tawamhā ãne te te sina wapari za'ra wamhā, ma tō tiwi tirobzei'ō za'ra. Taha wa, ma tō siparabâsi si'mahârâ za'ra:

— E wa hā.

²⁰ Tawamhā Zezusi asa ma tāma waihu'u za'ra:

— Misire te za tō dama ̄maiħâiba nhomri 'wa.

ĩ'u'ẽne hā ̄isiré piza'a 're te te ̄di hā, te za dama ĩhâiba nho. ²¹ Wa hā ti'ai āma dasiré ̄ipodo

hā duréihā ma tō ̄dâ'âzém na rob'ui'éré sirōmo za'ra ĩbaihâ na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. ̄ama rob'ui'érézéb zarina wa

za tō mo, ̄dâ'âzéb u. Tane nherē, aibâ ma, tāma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhâiba

nhomri'wai ma hā. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te azâri wamhā, te za sima rosa'rata, ãne: "Ipoto ō

'wa'âhā, aré wē di, ãne na hā te aré 're robzépata mono ō wa." ãne te za 'râwi si'âma rosa'rata, za dama ĩhâiba nhomri'wa hā. — ãne ma tō tāma

waihu'u za'ra, te te waihu'u sirōmo za'ra da.

²² Tawamhā saihuri ré, ma tō ti'â, ĩ'u'ẽne hā. 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ẽ, ĩ'u'ẽne hā. Te te wē'ẽi mono parimhā, tisiré 're ĩnomro mono norī ma, ma tō te te sômri. ãne ma tāma sina waihu'u za'ra:

— Ā, ū'ēne hā huri aba. Ā hā īhāiba, te wasu'u.

²³ Taha pari, ma duré ti'â hâsizé hā, uwa 'ru 'rāi wa'ui ré hā. 'Re īhâimana u'âsi mono āma te duré tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô tâma sômri za'ra, uwa 'ru 'rāi wa'ui ré hā. Tawamhā aihîni ma âhu. ²⁴ Āne ma duré tâma sina waihu'u za'ra, Zezusi hā:

— Ā hā īwapru, te wasu'u. Rob'râi wa'u za'wari ne, te za īwapru hā īwi asa'wa, da'ahâ zada īdâ'â wamhā. Ā hā īwapru hā īwi sisa'wari wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē ma, te te tâma īropisutuzé hā tô sena za te te tâma āma 're ī'uwaimrami mono zé, te wasu'u. ²⁵ Tô sena wa za aima īsiwasu'u za'ra wa'wa. Ā hā rob'râi wa'u hā te 're hâsi mono õ di za oto, a'â. 'Re īhâimana u'âsi mono hā za uburé da'âma īsib'a'uwē zéb āma si, wa za duré te 're hâsi. — Āne ma tô tâma siwasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhā Zezusi norî hā tinho're na te oto āma tiwata za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono āma. Taha pari, ma tô wairé, Oriwera na ētē 'râihâ nhisi u si'aba're da.

Pedru hā za te te dawi ī'udâzém na, Zezusi te te tâma īwaihu'u sîrōmo zé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Rucasi 22.31-34; Zuwâ 13.36-38

²⁷ Tawamhā āne ma Zezusi hā tisiré 're īnomro mono norî ma, waihu'u za'ra:

— A norî wa'wa hā īzadawa para õ nherë, te za aihîni asiwi īrême 'wa. Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tô āne na ī'âma rob'ui'éré siro, 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na hā: “Pone'êrebâ 'madâ'â'wa hā wa za tîwî. Tawamhā pone'êrebâ hā te za ropé.” Āne ī'âma rowasu'u na rob'ui'éré, ībaihâ na hâ. ²⁸ Tane nherë, ab're hawi apâ īhâiwa'utu parip si, wa za aiwana

ĩmorĩ'wa, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tamomo ĩnhopẽtẽ za'ra wa'aba da.

²⁹ Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinhā:

— Aihñi za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te airẽme õ di za.

³⁰ Tawamhã Pedruhu ma, te Zezusi hã asa tinhā, ãne:

— Tô sena wa za aimā waihu'u. Ā barana, si'a hã tihârâ na te te sahu õ ré, te za si'ubdatō dawi ĩ'udâ, aimā ̄za'rese õ na. — Āne ma tô tāma waihu'u siro.

³¹ Tawamhã mreme tete sina, te asa tāma tinhā, Pedru hã:

— Wa hã asiré ̄idâ'â da nherẽ, te dawi ai'udâ õ di za. — Āne te Zezusihi ma siwasu'u.

Tawamhã uburé ̄isiré 're ̄inomro mono norĩ hã ma tô õhõ na si tāma siwasu'u za'ra, za te te dawi ̄udâ za'ra õ na hã.

*Zezusi hã, Zésemani ãma ̄isãmrazém na rowasu'u
Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46*

³² Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhã, ãne te tāma nharĩ za'ra:

— Āme ̄izô asimroi wa'aba. Wa hã wa za a'â asiti ̄imorĩ'wa, romnhiwasi ̄Imama ma, ̄imreme da.

³³ Tawamhã Pedru norĩ hã te siré saprõni za'ra, Ti'adu norĩ hã, Zuwâhã me. Tawamhã te te sina rosa'rata pese wamhã, sina pẽ'ẽzé uptabi di.

³⁴ Taha wa, Pedru norĩ ma, ma ãne sina tāma rowaihu'u za'ra:

— ̄Ipẽ'ẽzé hã sa'etẽ na te ̄ima tihâiba. ̄Ipẽ'ẽzé uptabi wa, wa aré dârâ. Āme a'â asimroi wa'aba ̄trata, asõtõ za'ra wa'aba ãna. Asõpré u'âsi aba. — Āne ma tô tāma waihu'u za'ra.

³⁵ Tawamhā romhā prā na te ūsiti timorī za'ra. Tawamhā hi'rātitō ma tō nhamra. Sāmra wamhā, ma tō aiwē'ē, ti'ai u. Tawamhā Timama wi, te rowaptē, robzépada hā te te tāma ba'a da. ³⁶ Āne ma tō Timama wi rowaptē:

— ūmama, uburé marī hā aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'āpē robzépada hā ūma ba'a za, te robzépata za'ētē tō da. Tane nherē, āne aima ūsiwasu'uzéb uwaibaba, te ūsina uwaimrami da, wa hā te ūsimā ūwēzém na ūma pisutu õ di za. A hā ūma ūwēzéb uwaibaba si, te ūsina uwaimrami da, te za ūma ūpisu. — Āne ma tō Timama wi sina rowaptē.

³⁷ Tawamhā Timama ma, mreme pari, te apā mo, si'ubdatō tisiré 're ūnomro mono norī u. Tawamhā sōtō za'ra ré, ma tō siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahā, utu da:

— Sima, e niha te asō. E niha asimiza'rese rob'madâ'ā waihu'u õ di, syry na. ³⁸ Satanasihi zada, asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono nherē, asi'uihā na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa āhāna hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono wi, asima rowaptērē za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimi-wada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da.
— Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā Pedru norī nhiti, te duré apā mo, Timama ma mreme da. Tawamhā ūhō na si, te duré Timama wi rowaptē. ⁴⁰ Timama ma, mreme pari, te duré apā ūtēme timorī za'ra. Tawamhā sōtō za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tāma aptâ'ā uptabi za'ra wa, te tinhoto pese za'ra, sōpré waihu'u āna.

Tawamhā utu za'ra da, Zezusi te te 'mahârâ za'ra wamhā, asa te te tâma īwaihu'u za'ra da hā, mare di.

⁴¹ Tawamhā īsiti te duré timorī za'ra. Taha pari, ma duré apâ sina siri. Si'ubdatō tinem na, ma tō oto āma sahu. Tawamhā sôtō za'ra ré, ma tō duré apâ siza za'ra. Taha wa, te ãne 'mahârâ za'ra:

— E niha bâ te zahadu asôtō za'ra wa'wa bêté. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tô'ã oto. Bâdâ ma tō oto īwa waptârā. Ti'ai āma dasiré īpodo, te za oto īhâiba nhomri ni, aibâ īwasétê norî ma. ⁴² Oto aiwahutu za'ra wa'aba, wasi'aba're da. Ōhôta te wei oto mo, dama īhâiba nhomri'wa da hā. — Æne te tâma 'mahârâ za'ra.

*Zezusi hā da te oto dasiwi ī'ârizém na rowasu'u
Mateusi 26.47-56; Rucasi 22.47-53; Zuwā 18.3-12*

⁴³ Zezusi hā te te tâma 'mahârâ za'ra ré, ma Zudasi hā ītême wi, Zezusihî siré aré 're īmorî hā. Da'ahâ uptabi na ma tō īsiré sô aihutu ni, sib'ézé 'wapa ré, uibroi ré zama. Sasedoti īpire norî zadawa para, duré rowahutu'wa norî zadawa para, duré zudezu norî ma, roti'wa norî zadawa para zama, ma tō sô aihutu ni. ⁴⁴ Zudasi hā ma tō ãne dama īpire norî ma, roti aré:

— Aibâ hā te tob'rata hârâ wamhā, ta hā te za asiwi ī'âri 'wa. Tawamhā asiptete sina, te za asiwi īsaprõni 'wa. — Æne ma tō Zudasi hā tâma waihu'u za'ra, te te siwi ī'âri wana ré hā.

⁴⁵ Tawamhā Zudasi hā Zezusihî u oto wisi wamhā, ãne te 'mahâ:

— Rowahutu'wa.

Tawamhā tob'rata hârâ na, ma tō sawi, Zezusi hā. ⁴⁶ Tawamhā ma tō oto dasiwi âri ni,

⁴⁷ Tawamhā Zezusihî siré īsa hā, ma tō sib'ézé

'wapa hā waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā āma po're nhizâ, sasedoti ūpire uptabi ma romhuri'wa hā. ⁴⁸ Tawamhā Zezusi hā sô ūdasihutu norī ma, te tinhā, ãne:

— E wa hā danhibrob zô dapārī'wa pâ, ma bété we ūzô aihutu 'wa, sib'ezé 'wapa ré, uibroi ré zama. ⁴⁹ Bâtâ sidâpâsi wa tô asõ'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, ūnhimirowasu'u na, 'Re ūhaimana u'âsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asowi ū'âri aba õ di bété. Tane nherë, te za tô asowi ū'âri 'wa, ū'âma rob'ui'érézé hā te ūsina uwaimrami hâ. — Æne ma tâma sina waihu'u za'ra.

⁵⁰ Tawamhā ūsiré 're ūnomro mono norī hā aihîni ma siwi tirë. Wara sina, ma dama ropé.

⁵¹ Aibâ hā ūprédupté hā, Zezusihi zarina ūmorī hā ma tô ni'wam norī hā siwi ti'â, ūubuzém na. ⁵² Tane nherë, ma tô tâma rême za'ra, ti'ubuzé hā. Tawamhā ai'uréiwi te oto dawi wara, ūprédupté hā.

Dama roti'wa norī hā Zezusihi da, ūsi'râ'ōtôzém na rowasu'u

Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwa 18.12-14, 19-24

⁵³ Tawamhā Zezusi hā te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ūpire uptabi nhorôwa u, sasedoti ūpire uptabi nhorôwa u. Tame ūwana ma tô si'râ'ōtô, sasedoti ūpire norī hā, duré zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré rowahutu'wa norī hā.

⁵⁴ Zezusi hā da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hā romhâ na te te pibu, sasedoti ūpire uptabi nhorôwa u. Tawamhā 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébré wamhā, ma tô nhamra unhamma dawa, hâi'ro da, romhuri'wa norī me.

55-56 Tawamhā sasedoti īpire norī hā duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī hā, te ni'wam norī zō tinhopré za'ra, Zezusi hā marī te te 're ī'ab'manharī wasétē mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi āma hiri da, tawapsi romanu norī hā te te siwi wîrī da. Tawamhā da'ahâ na dazadawa nhipese na, Zezusihi āma īsimiroti wasétē na da te āma sa'ra za'ra nherē, āma dasisaze za'ra õ di.

57 Tawamhā ni'wam norī hā ma tiwahutu zahuré hâiwi, Zezusi hā sadawa nhipese newa, īsadawa nhipe te te āma hiri zahuré da, ãne:

58 — Wa norī hā wa tō wasi'uihâ na īsimirowasu'u hā wapari ni. 'Re īhâimana u'âsi mono nhorōwa hā te za, u, sâmra, ētē na da te dasiwi ī'ri hā. Tawamhā te za, u, aimawi 'ri duré. Da te dasiwi ī'ri da hā, mare di. Te te 'ri ré hā, bâdâ hā si'ubdatō te za, u, āma ne, te te āma romhuri ré hā. ãne taré dama siwasu'u ré, wa tō wapari ni, wasi'uihâ na. — ãne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

59 Tane nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norī hā te te siwi sadawa pibu zahuré wamhā, aiwab õ di, te te dama īwasu'u zahuré zé hā.

60 Tawamhā 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa īpire uptabi hā dawa'wa ma hâiwi za, Zezusi hā uihâ na te te sadanharī da, ãne:

— E asadawa na dama āma wa'râmi ãna, da te dasiwi ī'aiwasu'u wasétē na hā. E tō īsarina ma tō aiwasédé hā ai'âma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

61 Tane nherē, te Zezusi hā ari'iwi za. Te te āma wa'râmi õ di, timreme na. Tawamhā 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa īpire uptabi hā te duré sadanharī na sahu, sasedoti īpire uptabi hā:

— E tō sena a hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tō sena 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra, a hā.

62 Tawamhā Zezusi hā asa te tāma siwasu'u oto:

— īhe. Wa hā, Danho'reptui'wa. Wa hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra. A norī wa'wa hā aihīni te za ī'madâ'ā za'ra wa'wa, ti'ai āma dasiré īpodo hā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimire niwī, 're īnhamra mono na, īwaihu'u pese 'rata. Hāiwa'a na apâ we īmorī wamhā, te za āne na ī'madâ'ā za'ra wa'wa.
— Āne ma tō tāma siwasu'u sirōmo za'ra.

63 Tawamhā te te sadawa 'rui wa, ma ti'uza hā hāiwazu, sasedoti īpire uptabi hā. Tawamhā āne ma tō āma da'mahā:

— Tāibā oto. Aibā aimawi norī zō, ai'maihārā aba õ di za, Zezusi te te wama īwasu'u za'ra da hā, īwasétē na. **64** 'Re īhāimana u'âsi mono newa, si'uihā na ma tō tiwaihu'u pe hā sina tihi, wasine 're hāimana mono nherē. Si'uihā na ma tō timreme wasétē. īmreme ma tō īwapari za'ra wa'wa. E marī tawamhā, ma tō āma īpisutu za'ra wa'wa. — Āne te āma da'mahā. Tawamhā aihīni ma tō sima wē za'ra, da te dasiwi wīrī da.

65 Tawamhā te te siwi wē'ō wa, ma tō nasi ni'wam norī hā siwi ubu upto, tizadaipro na. Zazahā na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tō duré nasi siwi ahā. Āne ré, te nasi siwi 'mahā:

— E 'wa hā ai'azâri'wa. Ma'āpē, waihu'u. — Āne te nasi siwi 'mahā.

'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé 'madâ'ā'wa norī zama, ma tō siwi ti'â, te te nasi siwi ahâri da.

*Pedru hā, Zezusi te te dawi ūdâzém na rowasu'u
Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62; Zuwā 18.15-
18, 25-27*

⁶⁶ Āne ré, te zahadu Pedru hā dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahâpâ. Tawamhā tame sāmra ré, ma we pi'ō hā datēme wi, sasedoti ūpire uptabi ma romhuri'wa hā. ⁶⁷ Wisi wi, ma Pedru hā tisā, unhamā ãma hâi'ro ré. Tawamhā te te 'madâ'â pese pari, te Pedruhu ma tinha:

— A zama te duré Zezusihī siré 're aimo, Nazaré ãma 're ūhâimana mono siré.

⁶⁸ Tawamhā Pedru te asa tāma tinha:

— Tane na ūwaihu'u nherē, õ hā ūma sa'rese õ di.

— Āne te pi'ōi wi ai'udâ, Pedru hā.

Tawamhā 'ri nhi'riti u te oto mo, 'ridawa u morī da, dapusizéb u. Tawamhā si'a ma oto hâ. ⁶⁹ Tawamhā ma tō romhuri'wa sipi'ō hā tisā Pedru hā, 'ri nhi'riti ãma. Tawamhā ūrata ūsimasam norī ma, te wasu'u za'ra:

— Ā hā Zezusihī norī siré, 're ūmorī.

⁷⁰ Tawamhā Pedru te duré tiwi ai'udâ. Tawamhā ãma ronomro õ ré, te duré tāma nhari ūza'ra, ūrata ūsimasa hā:

— Tô sena, a hā Zezusihī norī siré, te 're aimo. A hā tō, Darireza ãma 're ūaihâimana mono.

⁷¹ Tawamhā Pedru te asa tāma nhari ūza'ra:

— Mare di. Tane na ūwaihu'u nherē, õ hā ūma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udâ ūza'ra wa'aba di pâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūazâri pé. — Āne te tāma sina waihu'u ūza'ra.

⁷² Tawamhā si'a hā awa'awi ma tihârâ na sahu. Tawamhā Zezusihī te te tāma ūwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hā. Āne ma tō Zezusihī hā aré tāma waihu'u siro: "Si'a hā tihârâ na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawi ūudâ, ūzadawa para õ nherē."

Tawamhā Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'ō, Pedru hā.

15

*Apito Piratu, Zezusi te te ūsadawa pibuzé wasu'u
Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25;
Zuwā 18.28-19.16*

¹⁻² Tawamhā awēm na mararé, ma duré si'rā'ōtō, sasedoti īpire norī hā, duré zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'i'eré na dama rowahutu'wa norī hā. Zezusihi āma te te sima roti za'ra da, ma si'rā'ōtō, dama roti'wa īpire norī me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hā, Piratuhu u te te siwi saprōni da. Tawamhā ītēme te te siwi āwisi wamhā, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito.

Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tahata ma tō tane hā tō ī'āma īwaihu. — Āne te tāma tinhā.

³ Tawamhā sasedoti īpire norī hā te Zezusihi āma īwasédé hā sa'ra za'ra taré, marī īwasétēre na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī īpire za'ra hā. ⁴ Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahā:

— Marī ahā na ma tō ai'āma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tāma āma wa'rāmi za'ra õ di za. — Āne te 'mahā.

⁵ Tane nherē, tizadawa na te te wa'rāmi õ di, Zezusi hā. Taha wa, ma tō Piratu hā āma titob'uzu, tizadawa na te te āma wa'rāmi õ wa.

⁶⁻⁷ Wahub sidâpâsi, ma tō apito Piratu hā misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're īdasimasa mono norī hā 're dawairébé mono da, misi si. 'Re īhāimana u'āsi mono, tinhimihâzé te te dama ība'azém na dasa da te dasiwi 're ī'manharī za'ra

mono zém na, ma tō te te 're da'azani, da te tiwi 're īwaptērē za'ra mono zéb uwaibaba. Aibâ hā dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na īisi hā. Romanu norī da, dasi'wapé watobro wamhā, te te da'mapārī za'ra wa, ma tō séme ni, dazazéb 're.

⁸ Tawamhā ma duré bâtâ na Piratuhu u tasi'rā'ōtō ni, da te tiwi rowaptērē za'ra da, te te 're ī'manharī wē mono zéb zarina, misi te te dama 'mairob'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apâ morī da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhā Piratu te da'a'mahâ:

— Zudezu norī, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apâ morī da. — Āne te da'a'mahâ, Zezusihi āma. Sasedoti īpire norī hā Zezusi te te sō'ru za'ra wa, ma tō ītēme siwi āwisi, Piratuhu u. Āne na ma tō Piratu hā āma dawaihu'u. ¹¹ Piratu hā Zezusi hā apâ morī da, te te nasi āma da'ab'mahârâ nherē, te sasedoti īpire norī hā nasi dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te waptērē za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da. ¹² Tawamhā Piratu te duré da'ab'mahâ:

— E marī, wa za bété aimā āma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're īisi za'ra wa'aba mono āma hā, te aimā āma ī'uwaimrami za'ra wa'aba zéb da hā.

¹³ — Wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dâ'â da. — Āne te nasi sa'ētē āma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hā.

¹⁴ — E marī te te 're ab'manharī wasétē mono bâ.
— Āne te āma da'ab'mahâ, Piratu hā.

Tane nherē, hârâ 'rāihâ na te nasi āma 'mahârâ za'ra, Piratu hā:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri, dâ'â da.

¹⁵ Tawamhã Piratu hã dama rowẽ za'ra da, ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apâ 're morĩ da. Taha pari, te Zezusi tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, powawẽ hãi waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasõmri da, wedepo'o nphonhi'rãmi na dâ'â da oto.

Da'wapéi'wa norĩ hã Zezusihî ãma ïto za'ra zé wasu'u

Mateusi 27.27-31; Zuwã 19.1-3

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi ãwisi, Piratuhu nhorõwa u, 'ri 're wa'wa nho'õmo u. Tamemhã te oto sitême sisô tihârâ za'ra, uburé sitême si'rã'õtõ da. ¹⁷ Tawamhã dasi'ubuzém na ma tô Zezusi hã siwi ãma hâiba ubu, ïhâ pré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sõpre. ¹⁸ Tawamhã sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na aihâimana.

¹⁹ Tawamhã ï'rãi wi, ma tô nasi siwi ahâ, wedehu waré na. Te duré nasi siwi upto, tizadaipro na. Te duré nasi hi'râtítõ tãma asimro, Zezusihî papara, ãma wata za'ra da newa. ²⁰ Tawamhã nasi ãma wa'ẽ za'ra parimhã, tisi'ubuzém na te te siwi ãma ïhâiba ubu hã ma tô apâ tiwi wazere za'ra. Ï'uzazém na ma oto apâ siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi saprõ, wedepo'o nphonhi'rãmi na te te siwi sasõmri da, 'ri nho'õmo nhiti.

Zezusihî wedepo'o nphonhi'rãmi na da te dasiwi ïsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-56; Rucasi 23.26-49; Zuwã 19.17-30

²¹ Tawamhā bâdâdi na te te siwi saprōni ré, ma tô aibâ hā siwi sôpêtē, Sima na ūisi hā, tirom hawi we ūmorī hā, 'ri ahâ u. ūsa'ru nhisi hā, Sireni na. Sima hā Aresâdiri norî mama, Rupuhu me. Tawamhā da'wapéi'wa norî hā, Simahā ma, ma tô 'ru za'ra, wedepo'o nphonhi'râmi hā te te tâma âri da, Zezusihi ma. ²² Tawamhā Dodota na romnhisi u, ma tô siwi saprō, Zezusi hā. Dodota na romnhisi hā, da'râhi te wasu'u. ²³ Tawamhā da'wapéi'wa norî hā te aré tâma sômri za'ra, uwa 'ru 'râi wa'u ūisé hā te te hâ'rêne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, ūwazari ré hā. Tane nherê, te te hâ'rêne õ di, Zezusi hā. ²⁴ Taha pari, ma tô oto wedepo'o nphonhi'râmi na siwi sasô. Te te siwi sasômri pari, ma tô ëtê zapotore ūui'éré ré hā nasi sima sâmra da'wapéi'wa norî hā, pibu pese na Zezusihi uza hā te te siwi waibu da. ²⁵ Zezusi te te siwi ūsasômrizém na hā, bâdâ ma tô oto tinho're za'a. ²⁶ Zezusihi 'râi uwaibaba wedepo'o na rob'ui'éré hā ma siwi téte, da te dasiwi ūwë'õ za'ra zém na, da te dasiwi ãma waihu'u za'ra da. Æne ãma ūrob'ui'éré hā: Æ hâ, zudezu norî nhîb'apito.

²⁷ Zezusihi siré, ma tô duré aibâ norî hā sasômri zahuré ni, danhibrob zô dapârî'wa norî hā. Zezusihi ãma te aiwa'aba zahuré ūsimire niwî, duré ūsimi'e niwî. ²⁸ Æne ãma ūromhâimanazé hā mä tô rob'ui'éré zarina, sina uwaimra, Zezusi hā. Æne duréihâ ãma ūrob'ui'éré hâ: "Uwasété norî zu, te za taré dasiwi wë'õ ni." Æne ãma ūrob'ui'éré hâ, ūbaihâ na hâ.

²⁹⁻³⁰ Tawamhā ūwa'wai baba, da te nasi ro'rahâri za'ra sidâpâsi, te nasi ãma tawa'ë za'ra ni, Zezusihi ãma. Nasi ãma da'râ siwanarî za'ra sina, te nasi ãma

wasétē za'ra ni:

— Oro a hā asima roti za, 'ri 'rāihā hā sāmra da, 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā, si'ubdatō bâdâ hā ai'āma si'utōrī ō ré, duré apâ 'ri da. Ma'āpé, asisō'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rāmi hawi we si'ra na, atâ'â tō da. — Āne te nasi āma tiwa'ē za'ra.

³¹ Duré sasedoti īpire norī hā te nasi āma wa'ē sina, āne sima nharī za'ra āma, rowahutu'wa norī me:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rāwi sisō'reptui ō di bêté. ³² Ma'āpé, āne ré, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa hā Izarazéhē nnihudu norī nhib'apito hā, wa te wasina ī'umnhasi za'ra zéb da hā. — Āne ma sima āma rowaihu'u za'ra.

Tawamhā īsiré īsa'o zahuré zama, te nasi tāma nharī wasétē zahuré, Zezusihī ma.

³³ Tawamhā ma tō ti'abzuma. Abzuma wamhā, ma tō tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro. ³⁴ Tawamhā si'ubdatō bâtâ āma, te Zezusihī hā Timama hā sina 'mahâ, hârâ 'rāihâ na āne:

— Eroi, Eroi, rema sabatani.

Īhârâzém na hā, āma īsaprîzé hā, āne:

— Īnhib'apito, īnhib'apito, e marī da, ma tō oto īrē. — Āne āma īsaprîzé hā.

³⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ī'rata īsimasam norī hā Zezusihī hârâ te te wapari za'ra wamhā, ma tō sima rowasu'u za'ra, āne:

— Ōhôta wapari aba. Eriasihi zô te hâ, te te we pawaptob da.

³⁶ Tawamhā ni'wa hā si'aba'reé na ma tō piza're upsôzém ne hā 'mai'â, uwa 'ru 'râi wa'u īsé na te

te tāma āma di'i da, Zezusihi ma, īwa'âbâ syry na. Tawamhā wedewaré 'rāsatu na ma tō āma sapu'u, Zezusihi ma, te te wē da, te te upsōmri da. Taha pari, te āne dama tinhā:

— A'â pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sô morī ō'umnhasite, wedepo'o nphonhi'rāmi hawi, te te si'ra da. — Āne ma dama waihu'u.

³⁷ Tawamhā Zezusi hā hârâ 'rāihâ na te hâ, īrēme ma. Taha pari, ma pē'ē hai'utō.

³⁸ Zezusi hā dâ'â wi, zazahâ īhâpa hā 'ri 're wa'wa nhitobzé hā ma uihâ na hâihaipo'o aiwa, hâimo hawi pi'reba, 'Re īhâimana u'âsi mono nhorōwa āma hā. ³⁹ Zezusi hā hâwi sa'o ré, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā īsō're te za, īpapara, romanu hā. Tawamhā Zezusi hā īrēme ma hârâ 'rāihâ na hârâ wamhā, te te wapari wamhā, ma āma rowaihu'u:

— Nare ō hā, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra.

⁴⁰ Pi'ō norī zama, romhâ hawi te Zezusi hā 'madâ'â za'ra. Nima norī nhisi hā āne; Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norī na hā Ti'aduhu me. Ti'adu hā īhâiba té. ⁴¹ Zezusi hā Darireza āma 're morī ré hā, pi'ō norī hā īsiré te 're nomro. Ma tō duré mariñ na te te siwi 're pawapto. Ta norī siré, te duré pi'ō norī hā ahâ na Zeruzarẽ u ai'aba're, Zezusihi siré. Ta norī zama te romhâ hawi siwi 'madâ'â za'ra.

Zezusi hā da te īsērēzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi 23.50-56; Zuwā 19.38-

42

⁴²⁻⁴³ Sabadu u bâdâ 're īne mono u, te zudezu norī hā te te sima 're ropese za'ra, sabadu na hā te te 're romhuri za'ra mono ō na dâ'âsina. Tawamhā sabadu u oto hâiwahâ wa, romhuri 'rāsutuzéb āma te Zuzé hā Piratuhu u mo. Arimateza āma te aré

're hâimana, Zuzé hã. Zudezu norã ma roti'wa ïpire, ta hã. Taha wa, te nasi si'rã'õtõ, siré dama roti'wa ïpire za'ra norã me. Zuzé hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb zô, te 're simipari u'âsi. Tawamhã romhuri zahârizéb u, romhuture wa, ma tô sada aptete Zuzé hã, Piratuhu u morã da, Zezusihi hâiba hã te te tiwi waptêrê da, ab're sirõmo 're, te te sérê da. ⁴⁴ Zuzé hã, Zezusi hã ïdâ'â na te te tâma rowasu'u wamhã, Piratu hã te âma rosa'rata, dâ'â su'u wa. Tawamhã Piratu hã da'wapéi'wa norã wada'uri'wa zô te hâ, ïdâ'âzém na te te âma sadanharí da, tô sena zô. ⁴⁵ Tawamhã tô sena Zezusi hã ïdâ'â na te te tâma rowasu'u parimhã, Zuzéhé ma, te oto Piratu hã tâma ti'ru, Zezusihi hâiba hã ab're sirõmo 're, te te sérê da. ⁴⁶ Tawamhã Zuzé hã zazahâ, ma sada uipra, ïhâirã hã. Taha pari, Zezusihi hâiba hã ma oto si'ra, wedepo'o nhonhi'râmi hawi. Tawamhã zazahâ ïhâirã na ma ubu. Te te ubu pari, ma tô ab're 're tisë. Sa'a zahâpâ ëtê wa, ab're sirõmo 're, ma tisë. Taha pari, te ëtê tõmo wawé hã te te pizari, ab're te te âma ïré sitob da. ⁴⁷ Åne Zezusihi hâiba te te sérê ré, ma tô pi'õ norã hã âma 'madâ'â zahuré, Mariza Madarena hã Marizaha me. Ta hã Zuzéhé na. Tawamhã ma tô sabu zahuré, nimame Zuzé te te ïsérëzé hã.

16

Zezusi apâ ïhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwa 20.1-10

¹ Tawamhã bâdâ oto sébré wamhã, tâibâ oto sabadu hã romhuri zahârizé hã zudezu norã te hã. Tawamhã pi'õ norã hã ïwa'u zadaze hã, ma tô siwi uipra, te te siwi âma hâiba u're da, Zezusi hã.

Pi'õ norĩ nhisi hã Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hã. ² Tawamhã pi'õ norĩ hã mararé te ai'aba're, sa'a zahâpâ ab're u, bâdâ 'râiwatobro wi, dumidu na. ³ Bâdâdi na si'aba'rei ré, ma ãne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hã te za ãne hã wama sa're za'ra, ab're nhitobzé hã.

⁴ Ab're nhitobzé hã ãne hã tõmo wawẽ uptabi wa, ma ãne sima waihu'u za'ra. Tane nherẽ, sihutu wamhã, ãne da te ũsa're na ma tõ 'madâ'â za'ra.

⁵ Tawamhã ab're 're, sisisi wamhã, ma tõ aibâ hã siwi sõpẽtẽ ūprédupté hã, uza hâirã ré ūsämra hã. Ùnomrozé nhimire niwĩ te nhamra. Taha wa, pi'õ norĩ hã ma tãma tipẽ'ewara za'ra. ⁶ Tawamhã ãne te tãma nharã za'ra, pi'õ norĩ ma:

— Ùma aipahi za'ra wa'aba tõ. Zezusi hã Nazaré ãma aré ūprédu hã wedepo'o nhonhi'râmi na, da te dasiwi ūsasõmri zô robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'rei wa'wa. Æne na, wa tõ aiwaihu'u za'ra wa'wa. Æme hâimana õ di oto. Apâ ma tõ hâiwa'udu. Ma'apé, Ùnomrozé hã sabu za'ra wa'aba. Robaba di. ⁷ Taha wa, te za oto apâ ai'aba'rei wa'wa, Pedru norĩ ma tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, ãne: “Zezusi hã aiwana te za, u, timorî 'wa, Darireza u. Tame te za, u, ūsõpẽtẽ za'ra wa'wa, aima ūsiwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina.” — Æne ma tõ pi'õ norĩ ma waihu'u za'ra.

⁸ Tawamhã ma wairé ab're hawi, wara sina sisarei mono da. Tãma pẽ'ewara za'ra wa, te tirerẽ'ẽ za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'â.

Zezusi hã, Mariza Madarenahã ma, ūsihâi'rezé

wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwā 20.11-18

⁹ Zezusi hā dumidu na ma tō apâ hâiwa'udu, mararé. Tawamhā ūmorī'rata na ma tō Mariza Madarenahā ma, sihâi're. Ti'ai baba 're morī ré, ma tō taha ma, wa'uburé hā 7 na sāmra. ¹⁰ Tawamhā Zezusihi siré 're ūnomro mono norī u, te mo Mariza Madarena hā, te te tāma rowasu'u za'ra da. Tāma robzei'ō za'ra di. Pē'ezé uptabi za'ra wa, te aiwa'ō za'ra. Āne ré, ma tō ūtēme tiwisi za'ra, Mariza Madarena hā. ¹¹ Tawamhā Zezusi apâ 're ūmorī na, duré ūtēme ūwisizém na hā te te tāma rowasu'u za'ra wamhā, te te āma saze za'ra õ di.

*Zezi hā, maparane tizazei'wa norī ma,
ūsihâi'rezé wasu'u*

Rucasi 24.13-35

¹² Taha pari, ma duré Zezusi hā aimawi tihâiba na sihâi're, maparane tizazei'wa norī ma. Rom na bâdâdi na neb ré, ma tō ūtēme tiwisi zahuré. ¹³ Tawamhā apâ te tineb zahuré, Zezusihi siré 're ūnomro mono norī ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherē, te te tāma rowasu'u za'ra nherē, te te āma saze za'ra õ di duré.

*Zezi hā tisiré norī ma, ūsihâi'rezé wasu'u, 11 na
ūhâiba norī ma*

*Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49; Zuwā 20.19-
23; Atusi 1.6-8*

¹⁴ Tawamhā Zezusi hā tisiré 're ūnomro mono norī u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na ūhâiba za'ra u. Tawamhā timreme ma tō tāma pêtē za'ra, siwi ūsabui'wa norī nhimirowasu'u hā te te saze za'ra õ wa, apâ ūhâiwa'utuzém na da te ūwasu'u na hā. ¹⁵ Taha wa, te āne oto tāma nharī za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're ūropéi wa'aba mo, a'uwē mono bâ, ūwasu'uwē na 're dapo're pu'u za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Tawamhâ Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hâ da te 're 'manharî za'ra mono wamhâ, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re ūhaimana u'âsi mono hâ. Da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono õ wamhâ, 'Re ūhaimana u'âsi mono te za te te 're da'awê'õ. ¹⁷ Da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono wamhâ, wa za te 're da'apawapto, ūwaihu'u pese zarina, marî dama ūmanharî waihu'u'õ hâ te te dama 're ab'manharî wë mono da, ūwasu'u na tô sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Åne te za te te 're dapawaptob za'ra. Înhisi na te za wa'uburé hâ te te dama 're sâmra za'ra, ūzadawa para. Duré 're ūdasisadaihu'u za'ra mono õ na zama, te za 're mreme zusi. ¹⁸ Sa'rese ãna, wahi hâ te te 're waibui mono nherë, duré dapârîzé hâ te te 're âhuri mono nherë, tâma 're rowë za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na ūhâzé ré norî hâ te te 're upi za'ra mono wamhâ, te za 're séptâ'â za'ra, ūhâzé ré norî hâ. — Åne ma tô tâma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ūnomro mono norî ma.

*Zezusi hâ hâiwa u ūmorîzé wasu'u
Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11*

¹⁹ Wanhib'apito Zezusi hâ te te tâma rowasu'u za'ra pari, ma tô hâiwa u tiwi âri za'ra, 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimire niwî oto 're sâmra mono da, pire uptabi na. ²⁰ Tawamhâ ūsiré 're ūnomro mono norî hâ ūsadawa para, ma tô te te ropé daro mono bâ, ūwasu'uwē na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Wanhib'apito hâ ma tô te te 're pawaptob za'ra, ūsimi'manharî waihu'u pese zarina, marî dama

ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ
wẽ mono da, ĩsimirowasu'u za'ra na tõ sena uptabi,
da te 're waihu'u za'ra mono da.

**'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c